

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2015-3-53 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 16-10/162-72
Karar Tarihi : 16.03.2016

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN
Doç. Dr. Tahir SARAÇ, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖRLER: Bahar ERSOY ZENGİN, Yusuf ÜLKER

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Oluklu Mukavva Sanayicileri Derneği
Temsilcisi: Av. Efser Zeynep ERGÜN, Av. Sibel YILMAZ ATİK,
Av. Rengin ÇİMŞİTOĞLU
Büyükdere Cad. No:127 Astoria A Kule Kat 6-24-26-27 B Kule
Kat 24 34394 Esentepe İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Oluklu Mukavva Sanayicileri Derneği'nin, üyelerine aylık olarak kağıt fiyatları endeksi sağlaması uygulamasına menfi tespit/muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. İDDİALARIN ÖZETİ:** Oluklu Mukavva Sanayicileri Derneği'nin (OMÜD) üyelerine 01.01.2016 tarihi itibarıyla aylık olarak sağlamayı planlandığı kâğıt fiyatları endeksi uygulamasına menfi tespit veya muafiyet tanınması talep edilmektedir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 13.08.2015 tarihinde giren bildirim üzerine hazırlanan 08.03.2016 tarihli Menfi Tespit/Muafiyet Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; OMÜD tarafından üyelerine aylık olarak sağlanması planlanan kâğıt fiyatları endeksi uygulamasına, 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesinin ve aynı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet tanınmasının mümkün olmadığı ifade edilmektedir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Oluklu Mukavva Sanayicileri Derneği (OMÜD)

- (5) OMÜD, 30.09.1987 tarihinde ambalaj sektöründe ilk meslek kuruluşu olarak Türkiye'de oluklu mukavva sanayicilerini temsil etmeye kurulmuştur. OMÜD'ün kuruluş amacı, tüm ambalaj sektörünün üçte birini oluşturan oluklu mukavva ambalajının tanıtımını sağlayarak kullanımını artırmak, oluklu mukavva ambalajının üretim ve kullanımında standartlar oluşturup geliştirmek, ülkeler arası teknik bilgi ve deneyimlerin paylaşılmasını sağlamak, Avrupa Birliği nezdinde bu konuda yayımlanan ve yayımlanacak çeşitli yönetmelik ve uygulamaların oluşturulmasında sektörün görüşlerinin yer almasını sağlamaktır.

- (6) Bildirim Formu ekinde yer alan bilgilerden, oluklu mukavva sektöründe OMÜD'e üye olan teşebbüs sayısının 31, OMÜD'e üye olmayan teşebbüs sayısının ise 51 olduğu; toplamda 82 teşebbüsün sektörde faaliyet gösterdiği görülmektedir. Bununla birlikte Bildirim Formu'nda OMÜD üyesi teşebbüslerin pazar payları toplamının, oluklu mukavva kutu pazarının yaklaşık olarak (.....)'ini temsil ettiği ifade edilmiştir.
- (7) Bildirim Formu'nda OMÜD'ün üyesi konumunda bulunan oluklu mukavva üreticilerinin yanı sıra, OMÜD'ün sempati üyelerine de değinilmiştir. 44 teşebbüsten oluşan sempati üyelerinin oluklu mukavva sanayisi için makine ve teçhizat, kalıp ve klişe üreten kuruluşlar ile mümessillik ve danışmanlık hizmeti veren kuruluşları temsil eden kişiler olduğu; Dernek Tüzüğü uyarınca sempati üyelerinin Dernek Genel Kurulu'nda oy kullanmadığı, Dernek organlarına seçilemediği ve bu organların toplantılarına katılmadığı belirtilmiştir. Bununla birlikte, dosya kapsamında yapılan incelemelerden kağıt sağlayıcısı konumunda bulunan teşebbüslerin de sempati üyeleri arasında yer aldığı tespit edilmiştir.
- (8) Bu çerçevede, Bildirim Formu'nun ekinde yer alan "Sempati Üyeleri Listesi" incelendiğinde kağıt üreticilerinden (.....); kağıt ithalatçılarından (.....) söz konusu üyelere olduğu görülmektedir. Anılan teşebbüslerden (.....)'in endeks kapsamında OMÜD'e fiyat listesi sunacak kağıt sağlayıcıları olduğu anlaşılmaktadır.

G.2. İlgili Pazar

G.2.1. Sektöre İlişkin Bilgiler

- (9) Oluklu mukavva, 20. yüzyılda bulunmuş kâğıttan mamul önemli ambalaj maddelerinden biridir. İki düz karton (*liner*) arasında bunları birleştiren oluklu bir kartondan (*fluting*) ibaret olan oluklu mukavva, şok ve basınca çok dayanıklı bir yapı teşkil etmektedir. Olukların arasındaki mesafeye, oluk sayısına, oluklu katların sayısına ve kartonların kalınlığına göre şok ve basınca mukavemeti daha fazla olabilmektedir.
- (10) Oluklu mukavva kutu eşyaların korunması, paketlenmesi ve taşınması amacıyla kullanılan bir ambalaj türüdür. Oluklu mukavva kutu, oluklu mukavvanın istenilen ölçülerde kesilmesi ve birleştirilmesiyle elde edilmektedir. Bir üretim tesisinde bir oluklu üretim hattı kullanılarak değişik dalga cinslerde ve tiplerde oluklu mukavva kutu üretmek mümkündür. Sektördeki firmalar da değişik oluklu mukavva kutu çeşitlerinin üretimini yapmakta ve çeşitli kağıt türlerini bu üretimlerinde kullanmaktadırlar. Oluklu mukavva, hammaddesi olan kağıdın yeniden üretilen, yeniden kullanabilen diğer bir deyişle geri dönüştürülebilir bir madde olması dolayısıyla çevreye uyumu en yüksek olan ambalaj türü olarak tanımlanabilmektedir.

- (11) Bildirim Formu'nda yer verilen bilgilere göre, oluklu mukavva üreticilerinin maliyetinin %60 ila %70'lik kısmı sağlayıcılardan tedarik edilen kağıt fiyatlarından oluşmaktadır. Oluklu mukavvaların üretiminde kullanılan kağıtlar; odundan, saman ve benzeri bitkilerden, atık kağıttan elde edilen, cinsine göre farklı oranlarda kullanılan elyaf, su, katkı maddelerinden üretilmektedir. OMÜD tarafından gönderilen bilgilere göre, piyasada hâlihazırda oluklu mukavva kağıdı üreten 24 teşebbüs bulunmaktadır¹. Pazarda faaliyet gösteren teşebbüsler, oluklu mukavva kağıt türlerine göre *kraft liner*², *test liner*³ ve *fluting*⁴ tiplerinde üretim yapabilmektedirler. OMÜD'ün yayımlamış olduğu "2014 Yılı Faaliyet Raporu"nda kağıt türlerinin yaklaşık kullanım oranlarının *kraft liner* için %25, *test liner* için %25 ve *fluting* için %50 olduğu belirtilmiştir. Aşağıdaki tablolarda bazı kağıt üreticilerinin oluklu mukavva kağıdı yıllık üretim kapasitelerine ve söz konusu teşebbüslerin oluklu mukavva kağıdı yıllık üretim miktarları bakımından 2013-2014 yılı pazar paylarına yer verilmektedir⁵:

Tablo 1: Kağıt Üreticilerinin Oluklu Mukavva Kağıdı Yıllık Üretim Kapasiteleri⁶

Teşebbüs Adı	Yıllık Üretim Kapasitesi (Ton)
MODERN KARTON	(.....)
KİPAŞ	(.....)
KAHRAMANMARAŞ KAĞIT	(.....)
MONDİ TİRE KUTSAN	(.....)
DENTAŞ	(.....)
MOPAK	(.....)
MARMARA KAĞIT	(.....)
HAYAT KAĞIT	(.....)
AKASAN	(.....)

¹ Söz konusu teşebbüsler Akasan Adana Kağıt San. ve Tic. Ltd. Şti. (AKASAN), Dunapack Dentaş Ambalaj ve Kağıt San. A.Ş.'den (DENTAŞ), HALKALI KAĞIT, Hayat Kağıt ve Enerji San. Tic. A.Ş.'den (HAYAT KAĞIT), KAHRAMANMARAŞ KAĞIT, Kombassan A.Ş. (KOMBASSAN), Marmara Kağıt ve Ambalaj San. ve Tic. A.Ş. (MARMARA KAĞIT), MODERN KARTON, Mondi Kağıt Tire Kutsan Oluklu Mukavva Kutu Kağıt San. A.Ş. (MONDİ TİRE KUTSAN), MOPAK, Kartonsan Karton San. ve Tic. A.Ş., Levent Kağıt San. ve Tic. A.Ş., Meteksan Matbaacılık ve Teknik San. ve Tic. A.Ş., Olmuksan International Paper Ambalaj San. ve Tic. A.Ş. (OLMUKSAN), Omas Özaltın Oluklu Mukavva ve Amb. San. A.Ş., Oyka Kağıt Ambalaj ve Tic. A.Ş. (OYKA), Parteks Tekstil ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti. (PARTEKS), PEHLİVANOĞLU KAĞIT, SELKASAN, Simka Kağıt San. ve Tic. A.Ş. (SİMKA), Sümer Holding A.Ş., Trakya Kağıt San. ve Tic. A.Ş., Uçal Dönüşen Kağıt San. ve Tic. A.Ş. ile Yaşar Amb. Kağıt Bobin Havacılık Tur. Tic. A.Ş. olarak belirtilmiştir.

² Yumuşak ağaçtan elde edilen hamurun sülfat ya da alkalin prosesinde işlenmesiyle elde edilen bir kağıt türüdür. Oluklu mukavva üretiminde iç ve dış astar olarak kullanılmaktadır.

³ Atık kağıt elyafı ile üretilen oluklu mukavva kağıdı olup, oluklu mukavva üretiminde iç ve dış astar olarak kullanılabilir. İki katlı olarak ve üst katı boyanarak üretilmektedir.

⁴ Geri kazanılmış *fluting* kağıtlar, oluklu mukavvada ondüle olarak *liner* kağıtlarının arasında kullanılmaktadır. Tamamı ikincil elyafattan üretilen kağıtlardır ve mukavemetleri düşüktür.

⁵ Sektörde toplamda 24 adet kağıt üreticisi olduğundan, yıllık üretim kapasitelerine ve pazar paylarına ilişkin veriler, örnekleme yoluyla seçilen kağıt üreticilerinden elde edilmiştir. Bu çerçevede, rakiplerine göre daha fazla üretim kapasitesine sahip olduğu bilinen kağıt üreticileri seçilmiştir.

⁶ MOPAK haricindeki teşebbüsler, kağıt üretimi bakımından yalnızca oluklu mukavva kağıdı üretmekte olup; MOPAK oluklu mukavva kağıdının yanı sıra hamur kağıdı (fotokopi, defter, otokopili kağıt, bilgisayar kağıdı, sigara, sigara uç ve sigara filtre astar kağıtları) imal etmektedir.

Tablo 2: Kağıt Üreticilerinin Oluklu Mukavva Kağıdı Pazar Payları⁷

Teşebbüs Adı	2013 Yılı		2014 Yılı		2015 Yılı (ilk 9 ay)	
	Üretim Miktarı (Ton)	Pazar Payı (%)	Üretim Miktarı (Ton)	Pazar Payı (%)	Üretim Miktarı (Ton)	Pazar Payı (%) ⁸
MODERN KARTON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	-
KAHRAMANMARAŞ KAĞIT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	-
KİPAŞ ⁹	-	-	(.....)	(.....)	(.....)	-
MONDİ TİRE KUTSAN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	-
DENTAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	-
MARMARA KAĞIT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	-
HAYAT KAĞIT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	-
AKASAN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	-
MOPAK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	-

- (12) OMÜD tarafından belirtildiği üzere, oluklu mukavva kağıdı sağlayıcısı konumunda bulunan en büyük üç firma, MODERN KARTON, KAHRAMANMARAŞ KAĞIT ve KİPAŞ'tır. Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere, anılan kağıt üreticilerinin 2014 yılı pazar payları sırasıyla %(.....), %(.....) ve %(.....) oranındadır. Pazarda toplamda 37 kağıt sağlayıcısı¹⁰ bulunduğu, üçüncü sırada yer alan teşebbüsün pazar payının %(.....) olduğu ve dolayısıyla diğer teşebbüslerin pazar paylarının bu oranın altında kaldığı dikkate alındığında, oluklu mukavva kağıdı pazarının rekabetçi bir yapı sergilediğinden bahsedilebilecektir.

⁷ OMÜD tarafından sunulan Selülöz ve Kağıt Sanayi Vakfı verilerine göre, oluklu mukavva kağıdı üretim miktarı ile ithalat miktarı toplamının 2013 yılında 2.310.621 ton, 2014 yılında ise 2.503.025 ton olduğu anlaşılmaktadır.

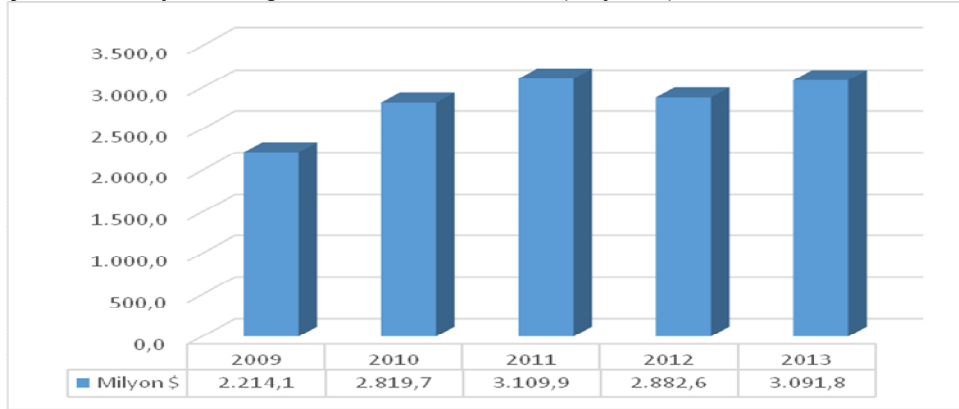
⁸ OMÜD, 2015 yılına ilişkin toplam üretim ve ithalat verilerinin Selülöz ve Kağıt Sanayi Vakfı tarafından 2016 yılının başında açıklanmasının beklendiğini, aylık bazda bilginin mevcut olmaması sebebiyle toplam oluklu mukavva kağıdı arz miktarının sunulmadığını belirtmiştir. Bu sebeple 2015 yılına ilişkin pazar payları hesaplanamamıştır.

⁹ 2013 yılında KİPAŞ'ın faaliyette olmadığı, dolayısıyla oluklu mukavva kağıdı üretimi gerçekleştirmediği bilgisi edinilmiştir.

¹⁰ Oluklu mukavva kağıdı sağlayıcısı olarak pazarda 24 kağıt üreticisinin yanı sıra 13 kağıt ithalatçısı faaliyet göstermektedir. Anılan kağıt ithalatçıları, BENSON, CENTRAL TİCARET, Doğan Dış Ticaret ve Mümessillik A.Ş., FİNEKS, Finka Kağıt Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. (FİNKA), G.A. Paper International (G.A. KAĞIT), HATEM, KORAB, Meer Kağıt Karton Amb. San. Tic. Ltd. Şti., REİS, SPC TİCARET, Teknik Kağıt Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. ile ÜNİREP olarak belirtilmiştir.

- (13) OMÜD tarafından gönderilen bilgilerde, yerli üretim kapasitesinin *fluting* kağıt ve *test liner* kağıt talebini karşılamakta yeterli olduğu, bununla birlikte yurt dışı fiyatlarının uygun olduğu dönemlerde bahse konu ürünlerin ithalatının da mümkün olabildiği; diğer yandan Türkiye pazarında *kraft liner* kağıt üretiminin sınırlı¹¹ olmasından dolayı söz konusu ürünün ithalatının daha yaygın olduğu, bununla birlikte geri dönüşüm kağıtlarının üretiminin Türkiye’de yapılması ve fiyatının yurt dışına göre daha uygun olması nedeniyle *kraft* kağıtların ithalatının sınırlı bir oranda kaldığı ifade edilmiştir. Buna ek olarak gerek bildirim sahibi gerekse kağıt sağlayıcıları tarafından kağıt ithalatı ve ihracatına yönelik olarak herhangi bir kota engeli olmadığı belirtilmiştir. Öte yandan cevabi yazıda, sektörde faaliyet gösteren 13 kağıt ithalatçısının sekizinin tahmini kapasitelerinin (.....) ila (.....) ton arasında değiştiği ifade edilmiştir¹². Aşağıda TÜİK verileri uyarınca Türkiye kağıt-karton ithalatı verilerine yer verilmektedir:

Şekil 1: Türkiye’de Kağıt-Karton İthalat Verileri (milyon \$)

- (14) Bildirim Formu’nda, oluklu mukavva sektörüne, kutu veya kağıt bakımından incelendiğinde, herhangi bir giriş engeli olmadığı, pazarda faaliyet göstermek için gerekli olan sermayeyi sağlayan her teşebbüsün pazara girmesinin mümkün olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, oluklu mukavva kullanımının artmakta olduğu, bu çerçevede piyasaya yeni girişlerin olduğu belirtilmiştir. Aşağıdaki tabloda OMÜD tarafından yayımlanan 2014 Yılı Faaliyet Raporu’nda yer alan Türkiye tahmini oluklu mukavva üretim miktarlarına yer verilmektedir:

Tablo 3: Türkiye Tahmini Oluklu Mukavva Üretimi

Yıl	Miktar (Ton)
2010	1.564.150
2011	1.702.499
2012	1.772.053
2013	1.879.023
2014	1.970.294

¹¹ Bildirim kapsamında, Türkiye’de *kraft liner* kağıt üretiminin yalnızca OYKA tarafından yapıldığı, ancak bu teşebbüsün üretim kapasitesinin ülkenin talebini karşılamaktan uzak olduğu ifade edilmiştir.

¹² Bu çerçevede, ÜNİREP, REİS ile FİNKA’nın (.....) ton üzeri; KORAB’ın (.....) ton arası; SPC TİCARET, HATEM ile CENTRAL TİCARET’in (.....) ton arası; G.A. KAĞIT’ın ise (.....) ton arası tahmini kapasitesinin olduğu belirtilmiştir.

- (15) Öte yandan OMÜD'den oluklu mukavva üreticilerinin 2014 yılı tahmini pazar payları, kapasite miktarları ve maliyet yapılarının benzerlik taşıyıp taşımadığı hususları hakkında bilgi talep edilmiş; OMÜD tarafından gönderilen cevabi yazıda, oluklu mukavva üreticilerinin maliyet yapıları ile ilgili bilgi sahibi olunmadığı ve firmaların kapasite miktarlarının benzerlik taşımadığı ifade edilmiştir. OMÜD tarafından sunulan, ilk 5 mukavva kutu üreticisinin¹³ tahmini pazar paylarına aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 4: Oluklu Mukavva Üreticileri 2014 yılı Tahmini Pazar Payları

Teşebbüs Adı	Pazar Payı (%)
MODERN AMBALAJ	(.....)
OLMUKSAN	(.....)
MONDİ TİRE KUTSAN	(.....)
DENTAŞ	(.....)
KAPLAMİN	(.....)
Diğer	(.....)

- (16) Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere, oluklu mukavva pazarında faaliyet gösteren ilk beş kutu üreticisinin pazar payları yüksek olmayıp, OMÜD tarafından sağlanan veriler doğrultusunda diğer teşebbüslerin pazar paylarının (.....)'in altında olduğu tahmin edilmektedir. Sektörde toplamda 82 (OMÜD'e üye olan 31, OMÜD'e üye olmayan 51) teşebbüs olduğu gözetildiğinde, oluklu mukavva kutu üretimi bakımından pazarın oldukça rekabetçi bir yapı sergilediği görülmektedir¹⁴.
- (17) Son olarak, sektörde bazı teşebbüslerin hem oluklu mukavva kağıdı hem de oluklu mukavva kutusu ürettiği bilinmektedir. OMÜD tarafından sunulan bilgiler çerçevesinde, OMÜD üyelerinden MONDİ TİRE KUTSAN ve DENTAŞ'ın tek bir şirket yapısı içinde her iki üretimi de gerçekleştirdiği ve üretilen kağıdın bir bölümünü kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere kullandığı; öte yandan kağıt üreticisi MODERN KARTON (OMÜD sempati üyesi) ile kutu üreticisi MODERN AMBALAJ'ın (OMÜD üyesi), yine kağıt üreticisi SELKASAN (OMÜD üyesi) ile kutu üreticisi Kaplamin Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.'nin (KAPLAMİN) (OMÜD üyesi) grup şirketi olarak faaliyet gösterdiği; OMÜD üyelerinden OLMUKSAN'ın ise kutu üretiminin yanı sıra kağıt üretimi de yaptığı, ancak başka şirketlere kağıt satışı yapmadığı ifade edilmiştir.

G.2.2. İlgili Ürün Pazarı

- (18) Ürün pazarının tespitinde tüketicinin gözünde fiyatı, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından aynı sayılan mal ve hizmetlerden oluşan pazar dikkate alınmakta, ayrıca tespit edilen pazarı etkileyebilecek diğer unsurlar da değerlendirilebilmektedir.

¹³ Söz konusu üreticiler hâlihazırda OMÜD üyesidir.

¹⁴ Nitekim Kurulun 26.07.2006 tarihli ve 06-56/716-206 sayılı, 11.01.2007 tarihli ve 07-01/6-3 sayılı, 01.07.2010 tarihli ve 10-47/855-293 sayılı kararlarında, oluklu mukavva kutu pazarında, farklı büyüklüklerde çok sayıda teşebbüsün faaliyet gösterdiği ve yoğun bir rekabet yaşandığı belirtilmiştir.

- (19) Kullanım amacına uygun olarak, farklı kalite ve gramajda kağıt ve dalga seçimi ile çeşitli kalitede mukavvalar elde edilebilmektedir. Sıvı, katı, taneli, yumuşak, sert, dayanıklı veya hassas tüm ürünler, oluklu mukavva ile güvenli olarak ambalajlanabilmektedir. Her oluklu mukavva kutu, paketlediği ürün özelliklerine uygun tasarlanmakta; dolum koşullarına, palete, istife, depolama ve nakliyeye uygunluğu göz önüne alınarak üretilmektedir. Genellikle taşıma ambalajı olarak kullanılırken, bugün kitap, ayakkabı, hediyeleşya, sebze, meyve gibi pek çok ürünü paketleyen oluklu mukavva; özellikle çevre duyarlılığının arttığı son yıllarda, tanıtım ambalajı, çikolata ambalajı, resim çerçevesi, hediye kutusu, vitrin dekoru olarak birçok alanda kullanılmaya başlanmıştır.
- (20) Oluklu mukavvanın değişik tipleri ve dalga cinsleri bulunmaktadır. Bir üretim tesisinde bir oluklu üretim hattı kullanılarak değişik dalga cinslerinde ve tiplerde oluklu mukavva üretmek mümkündür. Ayrıca, değişik oluklu mukavva kutu çeşitleri, bir üretim tesisinde yüksek maliyetlere katlanmaya gerek olmadan üretilebilmektedir. Sektördeki firmalar da değişik oluklu mukavva kutu çeşitlerinin üretimini yapmaktadırlar. Bu nedenle, söz konusu dosya bakımından ilgili ürün pazarı belirlenirken oluklu mukavva tipleri, dalga cinsleri ve oluklu mukavva kutu çeşitleri bir bütün olarak ele alınmıştır.
- (21) Oluklu mukavva kâğıtları, bir ambalaj türü olan oluklu mukavva kutunun üretiminde kullanılmaktadır. Diğer ambalaj türleri, metal, ahşap, cam ve plastik ambalajlardır. Kullanım amacı ve ambalajlama maliyetleri dikkate alındığında, diğer ambalaj türleri ile oluklu mukavva kutu arasında kayda değer bir ikame ilişkisi olmadığı görülmektedir. Bu bilgiler ışığında, dosya kapsamında ilgili ürün pazarlarından ilki “oluklu mukavva kutu pazarı” olarak belirlenmiştir.
- (22) Diğer yandan, Bildirim Formu’na konu endeks kapsamında paylaşılması planlanan verilerin oluklu mukavva kutu üreticileri bakımından hammadde niteliğinde olan kağıdın piyasada uygulanan liste fiyatlarına ilişkin olduğu dikkate alındığında, dosya kapsamında ilgili ürün pazarlarından ikincisi “oluklu mukavva kâğıtları pazarı” olarak tanımlanmıştır.

G.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

- (23) Coğrafi pazar; teşebbüslerin mal ve hizmetlerinin arz ve talebi konusunda faaliyet gösterdikleri, rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle rekabet koşulları komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olduğu için bu bölgelerden kolayca ayrılabilen bölgeler olarak tanımlanmaktadır.
- (24) Dosyada yer alan bilgiler doğrultusunda, ilgili coğrafi pazar, söz konusu işlem açısından ilgili ürün pazarında ülkenin herhangi bir bölgesindeki rekabet koşullarının diğer bölgelerden farklılık göstermemesi, bir başka deyişle rekabet koşullarının ülkenin tamamında homojen bir yapı sergilemesi nedeniyle “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

G.3. Yapılan İnceleme ve Tespitler

G.3.1. Bildirime Konu İşlemin Niteliği

- (25) Bildirime konu işlem kapsamında oluklu mukavva sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin maliyet kalemini oluşturan üç farklı kategorideki (*test liner*, *fluting* ve *kraft liner*) oluklu mukavva kağıdı fiyatlarının, sağlayıcıları tarafından kamuya açıklanan yazılı (e-posta/faks vb.) veya sözlü liste fiyatları derlenmek sureti ile bağımsız bir uzman tarafından endeks haline getirilmesi planlanmaktadır. Bu bağlamda, söz konusu liste fiyatları uygulanmaya başlamalarından itibaren 1. ayın sonunda OMÜD tarafından endekse yansıtılacak ve ilan edilecektir. Bildirim Formu'nda söz konusu endeksin piyasada fiili olarak uygulanan fiyatları yansıtmayacağı, endekste esas alınacak fiyatların kağıt sağlayıcılarının OMÜD'e ilettikleri liste fiyatlarından ibaret olacağı, bir başka deyişle endekse esas olan fiyatların alıcı konumundaki OMÜD üyeleri ile kağıt sağlayıcıları arasındaki alım-satım anlaşmaları çerçevesinde gerçekleştirilen müzakereler sonucunda oluşan nihai fiyatları içermeyeceği vurgulanmıştır. Diğer yandan, piyasaya fiyat listesi sunmayan ve OMÜD'e bu konuda bir bilgilendirme yapmayan kağıt sağlayıcılarının fiyatlarının endeks kapsamına alınmayacağı ifade edilmiştir. Bildirime konu fiyat endeksinin 2016 yılı Ocak ayından itibaren her ay OMÜD üyelerine e-posta aracılığıyla; kamuoyuna ise OMÜD'ün internet sitesi ve dergisi aracılığıyla duyurulacağı, bu anlamda endeksin tüm kamuoyuna açık olacağı ve üyeler arasında herhangi bir ayırım gözetilmeksizin tüm ilgililer ile paylaşılacağı ifade edilmiştir.
- (26) Bildirim kapsamında, piyasada faaliyet gösteren kağıt sağlayıcılarının büyük bir kısmının endekse fiyat listesi sunacağı, dolayısıyla endeksin kağıt piyasasının neredeyse tamamını yansıtacağı belirtilmiştir. Bu bağlamda söz konusu kağıt üreticilerinin (.....) olduğu; kağıt ithalatçılarının ise (.....) olduğu dile getirilmiştir. Kağıt sağlayıcılarının OMÜD'e yazılı ya da sözlü olarak fiyat beyan etmesinin zorunlu olmadığı¹⁵; ancak OMÜD üyelerinin alıcı konumunda olması sebebiyle, kağıt sağlayıcılarının tüm mukavva üreticilerine ayrı ayrı ulaşmak yerine OMÜD'e fiyat bilgisi vermeyi tercih ettikleri, nitekim bu yöntemin daha etkin ve pratik olduğu bildirilmiştir. Buna ek olarak, OMÜD'e iletilen liste fiyatları ile kağıt sağlayıcılarının alıcılara gönderdiği liste fiyatları arasında bir fark olmadığı; ancak (.....) gibi kriterler dikkate alınarak müşterilere birtakım indirimlerde bulunduğu; piyasada uygulanan fiyatların liste fiyatlarından genellikle daha düşük olduğu, dolayısıyla liste fiyatlarının azami fiyatlar olarak düşünülebileceği belirtilmiştir.
- (27) Bahsi geçen endeks kapsamında, endeksin yayımlanmasının planlandığı tarihteki kağıt fiyatlarının başlangıçta sabit birim -örneğin 100 birim- olarak baz alınacağı, ilerleyen dönemlerde kağıt fiyatlarındaki ortalama artış ya da düşüşlerin bu baz rakama yansıtılacağı ifade edilmiştir. Bu bağlamda, hesaplamalar sonucunda kağıt fiyatlarında ortalama "5 birimlik" bir artış olduğu tespit edildiğinde endeksin "105 birim" olarak revize edileceği veyahut kağıt fiyatlarında "5 birimlik" bir azalma olduğunda ise endeksin "95 birim" olarak revize edileceği ifade edilmiştir. Söz konusu endeks bilgisinin fiyatların gerçekleştiği ayı takip eden ay içerisinde yayımlanacağı, dolayısıyla geçmişe dönük fiyat hareketlerini yansıtacağı belirtilmiştir.

¹⁵ Nitekim bu kapsamda örnek olarak, (.....) gibi kağıt üreticilerinin OMÜD'e liste fiyatı sunmayı tercih etmediği belirtilmiştir.

- (28) Bildirim Formu'nda ve ek açıklamalarda yer alan bilgilere göre, söz konusu fiyat endeksi bakımından iki prensip benimsenmiştir:
- Şirketlerin bildirdikleri fiyatların endeks değerine etkisi, şirketlerin piyasadaki ağırlıkları ile orantılı olacaktır.
 - Güçlü sağlayıcıların endeks değerine baskın bir etkisinin olmasına izin verilmeyecektir.
- (29) Ağırlıkların belirlenmesi amacıyla ilk aşamada, kağıt sağlayıcılarından ürettikleri her bir kağıt türü bakımından bir önceki yıl şirket grubu dışına gerçekleştirdikleri toplam satış miktarının talep edileceği, bu bilginin sağlanmasının mümkün olmadığı durumlarda ise kağıt sağlayıcılarının -şirket grubu içinde kullandıkları kısım hariç tutulmak üzere- yıllık üretim kapasitelerinin değerlendirmeye tabi tutulacağı, bu kapsamda sağlayıcılardan talep edilecek miktar ve kapasite bazındaki verilerin net rakamları ifade etmeyeceği, bunun yerine teşebbüslerden 0-100.000/100.000-250.000 gibi aralıklar içerisinde seçim yapmasının isteneceği ifade edilmiştir. Bu bağlamda, oluklu mukavva kağıdı üreticilerinin OMÜD ile bu bilgileri paylaşacağı, akabinde de OMÜD'ün söz konusu verileri bağımsız danışmana ileticeği belirtilmiştir.
- (30) İkinci aşamada ise, söz konusu ay için fiyat bildirmiş olan teşebbüslerin toplam satış ve kapasite verilerinin hesaplanacağı, her bir teşebbüsün satış veya kapasite miktarının bu toplam rakama bölünerek teşebbüslerin fiyat bildiren teşebbüsler içindeki piyasa paylarının hesaplanacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda söz konusu ağırlık hesaplamasıyla hiçbir teşebbüsün endeks hesaplamasında belirleyici olmasına, diğer bir ifadeyle pazarda yüksek pazar payına sahip bir kağıt sağlayıcısının gücünün endekse doğrudan etki etmesine izin verilmeyeceği ifade edilmiştir. Bunu sağlamak adına, herhangi bir kağıt sağlayıcısının endeks içindeki ağırlığının %25'i aşmayacağı bildirilmiştir¹⁶. Böylece, pazar payı düşük olan kağıt üreticilerinin fiyat değişimlerinin de endekse yansıtılabileceği, dolayısıyla endeksin büyük ölçekli üreticilerin fiyatlarının domine edeceği değil, küçük üreticilerin fiyatlarının da yansıtılacağı bir karşılaştırma olanağı sunacağı belirtilmiştir.
- (31) Yukarıda ifade edilen koşullar doğrultusunda yayımlanması planlanan endeks ile OMÜD üyelerinin herhangi bir şekilde sağlayıcı özelindeki bireysel satış fiyatı verilerine ulaşmasının mümkün olmayacağı; söz konusu fiyatlar bizzat sağlayıcılar tarafından piyasaya ilan edilmekte ise de endeks içerisinde bu verilerin sunulmayacağı; buna binaen endeksin yalnızca ortalama kağıt fiyatlarındaki aylık artış veya azalış yüzdesinden ibaret olacağı ifade edilmiştir. Öte yandan anılan çalışma kapsamında kağıt sağlayıcılarının uyguladığı azami ya da asgari satış fiyatlarının OMÜD üyeleri ile paylaşılmayacağı, keza söz konusu fiyatları veren kağıt üreticilerinin ilan edilmeyeceği, yukarıda açıklandığı üzere çalışma kapsamında sadece endeks bilgilerine, diğer bir ifade ile bir önceki aya göre kağıt fiyatlarındaki ortalama artış ya da düşüş oranına (fiyatlardaki aylık değişim yüzdesine) yer verileceği belirtilmiştir.

¹⁶ OMÜD tarafından gönderilen ek bilgilerde, hesaplanan pazar payının %25'ten yüksek olması durumunda, ağırlığın bir kısmının şirketler arasında eşit paylaşılması suretiyle yeni bir hesap yapılacağı; yeni hesaplanan şirket ağırlığının da %25'in üzerinde çıkması halinde, ağırlığın daha büyük bir kısmının şirketlere eşit olarak paylaşılacağı; %25 sınırına ulaşılan kadar bu sürecin devam edeceği belirtilmiştir.

G.3.2. Bildirime Konu İşlemin Gerekçesi

- (32) Bildirim Formu'nda söz konusu endeksin hesaplanmasının birtakım gerekçeleri olduğu belirtilmiştir. Sektörde oluklu mukavva kutu üreticileri ile bu teşebbüslerin müşterileri (ürünlerinin taşınması için mukavva kutu tedarik eden ambalaj kullanıcıları) arasındaki anlaşmaların birkaç yıl süre (2-3 yıl gibi) ile akdedildiği; piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin sözleşmelerindeki fiyatları belirlerken, kutu maliyetlerinden kağıda karşılık gelen yaklaşık %60-70'lik kısım açısından piyasadaki fiyat hareketlerini dikkate aldıkları; kağıt fiyatlarını bu süreçte gerçekleştirebilecek ekonomik değişimlere göre 3-6 ayda bir endeksledikleri; maliyetin geri kalan kısmını (%30) teşkil eden giderleri ise yılda bir kez TÜFE ve Yİ-ÜFE'ye göre endeksledikleri ifade edilmiştir.
- (33) Bu kapsamda bahse konu gözden geçirme süreçlerinde piyasada alıcı ve satıcı konumunda bulunan teşebbüslerin manipüle edilmemiş güvenli bir piyasa verisine ihtiyaçlarının olduğu; zira kağıt fiyatlarındaki değişikliklerin yalnızca enflasyonla bağlantılı olmadığı; buna binaen yeni yatırımların, arz-talep dengesindeki hızlı değişikliklerin ve ihracattaki artışın kağıt fiyatlarına büyük oranda etki ettiği; örneğin soğuk havalarda hurda bulunmadığı ya da Çin Halk Cumhuriyeti'nin piyasalardan hurda topladığı dönemlerde maliyet arttığı için kağıt fiyatlarının da artış gösterdiği belirtilmiştir. Buna binaen yalnızca enflasyon oranlarındaki değişikliklerin kağıt fiyatlarındaki değişimi takip edebilmek bakımından yeterli olmadığı; güvenilir bir kaynak olmadığında piyasadaki kağıt fiyatları bakımından büyük kağıt sağlayıcılarının liste fiyatlarının rayiç bedel olarak kullanıldığı ifade edilmiştir.
- (34) Söz konusu endeksin hayata geçirilmesi durumunda oluklu mukavva kağıt fiyatlarında gerçekleşecek değişimlerin hem oluklu mukavva üreticileri hem de alıcılarının bilgisine sunulacağı, endekste yalnızca fiyat artışlarının değil aynı zamanda fiyat düşüşlerinin de yayımlanacak olmasına binaen oluklu mukavva üreticileri ile bunların müşterileri konumundaki teşebbüsler arasındaki pazarlık güçlerinin dengeleneceği belirtilmiştir.
- (35) Öte yandan Bildirim Formu'nda hesaplanması planlanan endeksin bir örneğinin halihazırda orman ürünleri özelinde Avrupa piyasasında RISI¹⁷ adlı bir kuruluş tarafından hazırlandığı, RISI analizlerinde esas alınan fiyatların liste fiyatından ziyade piyasada gerçekleşen satış fiyatlarının olduğu, 20 yıldan fazladır RISI tarafından hazırlanan analizlere Avrupa Komisyonu (Komisyon) kararlarında atıf yapıldığı, söz konusu kararlardan birinde¹⁸ RISI'nın dünya çapında orman ürünlerine ilişkin lider bilgi sağlayıcısı olduğunun, bir birleşme/devralma işleminin incelendiği bir kararda¹⁹ ise Komisyonun ilgili pazarda başvurduğu bağımsız kuruluşlar tarafından sağlanan veri kaynaklarından birinin RISI olduğunun ifade edildiği belirtilmiştir.

¹⁷ RISI, Amerika, Avrupa ve Asya'da bulunan toplam 10 adet ofisi ile faaliyet gösteren bir kuruluş olup, orman ürünleri pazarında birtakım fiyat karşılaştırmaları, geleceğe yönelik fiyat tahminleri ve pazar analizleri yapmaktadır. Detaylı bilgi için bkz: <http://www.risiinfo.com/>

¹⁸ State Aid SA. 32063 (2011/NN) – Poland-LIP-Mondi Swiecie

¹⁹ Case No COMP/M.6101 – UPM/Mylykoski and Rhein Papier

- (36) Bildirim kapsamında RISI analizlerine ilişkin olarak, RISI endeksinin piyasada gerçekleşmiş fiyatların yanı sıra, talep, kapasite, üretim verilerinin de paylaşıldığı ifade edilmiştir. Bununla birlikte bildirimde konu endeksin yalnızca liste fiyatlarını esas alacağı, bir başka ifadeyle piyasada fiili olarak uygulanan fiyatları yansıtmayacağı; bahse konu endeks ile Türkiye'deki oluklu mukavva sektöründeki bilgi eksikliğinin giderilmesi, hem alıcı hem de satıcı konumundaki teşebbüslerin pazardaki dinamiklerden ve fiyatlardaki değişimlerden haberdar olmasının sağlanması, taraflar arasındaki pazarlıkların somut ve gerçek ekonomik veriler üzerinden yürütülebilmesi, piyasanın büyük kağıt sağlayıcıları tarafından yönlendirilmesinin bir miktar da olsa önüne geçilmesi ve sonuç olarak sektördeki rekabetin artmasının amaçlandığı belirtilmiştir.

G.3.3. Kağıt Üreticilerinden Elde Edilen Bilgiler

G.3.3.1. Pazara İlişkin Bilgiler

- (37) Dosya kapsamında oluklu mukavva kağıdı üreticilerinden elde edilen bilgiler doğrultusunda,
- Kur hareketleri, yurtdışı pazarlarda fiyatın uygun olması, boş kapasite miktarı ile iç ve dış piyasadaki talep dikkate alınarak oluklu mukavva kağıdı ihracatının tercih edilebildiği,
 - Kağıt üreticilerinin üretimini yaptıkları türdeki oluklu mukavva kağıtlarını ağırlıklı olarak (yaklaşık olarak %90 oranında) iç piyasaya sundukları, kalanını ise yurt dışına sattıkları,
 - Oluklu mukavva kağıdı fiyatlarının hurda kağıt fiyatları, kağıt arz ve talebi, ithal kağıt fiyatları, döviz kurlarında yaşanan değişimler, mevsim, stoktan satışlar, enerji maliyetleri, enflasyon gibi parametrelere bağlı olarak değişiklik gösterdiği; fiyat değişimlerinin yalnızca enflasyonla ilişkilendirilemeyeceği; %5 ila %10 arası değişimlerin önemli fiyat değişiklikleri olarak nitelendirilebileceği,
 - Oluklu mukavva üreticilerine yapılan kağıt satışlarının genellikle aylık görüşmeler çerçevesinde yapılan pazarlıklar dahilinde gerçekleştirildiği, anlık taleplere kapasite ve üretim planının uygunluğuna göre cevap verildiği, müşterilerle yıllık bazda anlaşma yapılmadığı,
 - (.....) gibi kriterler gözetilerek müşterilere fiyat teklifi sunulduğu ve ikili görüşmeler çerçevesinde nihai fiyatın oluştuğu

anlaşılmaktadır.

- (38) Kağıt fiyatlarına ilişkin olarak, MODERN KARTON'un fiyat listelerini yayımlamayı tercih ettiği; MOPAK, KİPAŞ, HAYAT KAĞIT, MARMARA KAĞIT, DENTAŞ, AKASAN, MONDİ TİRE KUTSAN ve KAHRAMANMARAŞ KAĞIT'ın herhangi bir liste yayımlamadığı; bununla birlikte anılan teşebbüslerden MODERN KARTON, KİPAŞ, HAYAT KAĞIT²⁰, DENTAŞ²¹, KAHRAMANMARAŞ KAĞIT ve MONDİ TİRE KUTSAN'ın kağıt fiyatlarını OMÜD ile paylaşmayı tercih ettiği; MOPAK²², MARMARA KAĞIT ve AKASAN'ın ise kağıt fiyatlarını OMÜD ile paylaşmadığı tespit edilmiştir.

²⁰ HAYAT KAĞIT tarafından gönderilen cevabi yazıda, (.....) belirtilmiştir.

²¹ DENTAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda, hem DENTAŞ'ın aynı zamanda OMÜD üyesi olması hem de DENTAŞ'ın müşterilerinin OMÜD üyesi olması sebebiyle, fiyatların müşterilere daha kolay ulaştırılabilmesi adına fiyat bilgilerinin OMÜD ile paylaşıldığı belirtilmiştir.

²² MOPAK tarafından gönderilen cevabi yazıda, (.....) ifade edilmiştir.

- (39) Dosya kapsamında, kağıt üreticilerinden ürettikleri oluklu mukavva kağıdı türleri bazında ortalama kağıt satış fiyatları talep edilmiş ve bu çerçevede aşağıdaki bilgiler sunulmuştur²³:

Tablo 5: Kağıt Üreticilerinin Oluklu Mukavva Kağıdı Ortalama Kağıt Satış Fiyatları (TL/Ton)

Teşebbüs Adı	2013 Yılı			2014 Yılı			2015 Yılı (ilk 9 ay)		
	Test Liner	Fluting	Kraft Liner	Test Liner	Fluting	Kraft Liner	Test Liner	Fluting	Kraft Liner
MODERN KARTON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MOPAK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KAHRAMANMARAŞ KAĞIT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MONDİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KİPAŞ ²⁴	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DENTAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MARMARA KAĞIT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HAYAT KAĞIT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AKASAN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

- (40) Yukarıdaki tablo incelendiğinde, kağıt türleri bazında son yıllarda ortalama satış fiyatlarının artış trendinde olduğu, daha kaliteli olması sebebiyle *kraft liner* kağıtların fiyatlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

G.3.3.2. Endeks Çalışmasına İlişkin Bilgiler

- (41) Dosya kapsamında oluklu mukavva kağıdı üreticileri tarafından, bildirim konu endekse benzer endekslerin Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) etkin bir şekilde kullanıldığı dile getirilmiştir. (.....), Türkiye'de hayata geçirilmek istenen endeksin piyasada yazılı veya sözlü ilan edilen fiyat listelerinin kamuoyuna sunulmasından ibaret olduğunu ve kağıt üreticileri ile doğrudan ilgili olmadığı gerekçesiyle endeksin kendilerine herhangi bir avantaj ya da dezavantaj getirmediğini ifade etmiştir. (.....)²⁵, bu tip endekslerin çok geniş katılımlı (Dünya geneli veya Avrupa gibi) olması halinde bir gösterge niteliği taşıyacağını; geniş katılımın sağlanamadığı bir durumda yüksek üretim kapasitesine sahip birkaç üreticinin endeks fiyatını belirlemede etkin olacağını ve bunun da rekabeti olumsuz yönde etkileyeceğini; (.....) ise böyle bir endeksin tüm çevrelere fayda sağlayabilmesi için Türkiye ölçeğinin dışında yurt dışı piyasalarla entegrasyonun sağlanmasının doğru olacağını belirtmiştir. Anılan endekse olumlu bakan;

- (.....) tarafından, fiyat değişimlerini gösterecek olması sebebiyle, endeksin uzun vadeli sözleşme (6 aylık, 1 yıllık gibi) yapılabilmesi bakımından önem taşıdığı²⁶,
- (.....) tarafından, endeks sayesinde uzun vadeli sözleşme yapılabileceği ve endeks doğrultusunda hem üreticilerin hem de tüketicilerin fiyat değişimlerini takip edebileceği;

²³ Sektörde toplamda 24 adet kağıt üreticisi olduğundan, satış fiyatlarına ilişkin veriler, örnekleme yoluyla seçilen kağıt üreticilerinden elde edilmiştir. Bu çerçevede, rakiplerine göre daha fazla üretim kapasitesine sahip olduğu bilinen kağıt üreticileri seçilmiştir.

²⁴ 2013 yılında KİPAŞ'ın oluklu mukavva kağıdı üretimi gerçekleştirmediği bilgisi edinilmiştir.

²⁵ Anılan teşebbüs hamur kağıdı üretimi yapmakta olup, halihazırda oluklu mukavva kağıdı üretimi yapmamaktadır.

²⁶ (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda, oluklu mukavva kutu üreticilerinin halihazırda, hammaddeleri olan kağıt fiyatlarının değişim riski sebebiyle uzun vadeli sözleşme yapmadıkları belirtilmiştir. (.....).

- (.....) tarafından, endeksin müşterilerle uzun vadeli bağlantılar yapılmasını sağlayabileceği, bu bağlamda sektörde daha öngörülebilir üretim ve yatırım planlamaları yapılarak verimliliğin artacağı,
- (.....) tarafından, endeksin bir önceki ayın piyasa fiyatları ile kendi satış fiyatlarını karşılaştırabilmek açısından faydalı olacağı,
- (.....) tarafından, endeks sayesinde piyasanın fiyatlardan neden/nasıl etkilendiğiyle ilgili tahmin yürütülmesinin sağlanacağı

ifade edilmiştir.

(42) Başvuruya konu endekste meydana gelecek olası değişimlerin (artış veya azalışların) kağıt üreticilerinin pazarlık gücünü etkileyip etkilemeyeceği, bu bağlamda kağıt üreticilerinin uygulayacağı fiyatlar üzerinde bir baskı oluşturma ihtimali olup olmadığı hususlarına ilişkin olarak,

- (.....) tarafından, piyasada yazılı veya sözlü ilan edilen fiyat listelerinin endekse yansıtılacak olması sebebiyle, söz konusu endeksin kağıt fiyatlarının belirlenmesinde ve pazarlık gücünde herhangi bir etki doğurmayacağı,
- (.....) tarafından, ilk başlarda pazarlık gücünün olumsuz etkileneceği; ancak endeks sayesinde hurda kağıttan başlayarak son tüketici mamulüne kadar bir stabilite getirileceği ve hurda kağıdın yersiz fiyat artışlarının engelleneceği,
- (.....) tarafından, endekste meydana gelecek olası değişimlerin pazarlık gücünü mutlaka etkileyeceği, bu durumun da fiyatlar üzerinde bir baskı oluşturacağı, bu baskının da ay bazında müşterilerin kapasiteleri dışındaki miktarlarda kağıt sipariş etmelerine yol açabileceği,
- (.....) tarafından, endeksin pazarlık gücünü etkileyeceği, zira endeks kapsamında tüketicilere piyasa hakkında genel ve objektif verilerin sağlanacağı,
- (.....) tarafından, söz konusu endeksin şirketin pazarlık gücünü büyük oranda etkilemeyeceği,
- (.....) tarafından, endeksi oluşturacak parametre ve varsayımların isabetli olması ve pazarı doğru bir şekilde yansıtması durumunda, şirketin pazarlık gücü üzerinde bir baskı meydana gelmeyeceği,
- (.....) tarafından, endeksin hayata geçirilmesi halinde, kağıt fiyatlarının endekse göre değil, arz ve talebe bağlı olarak değişmeye devam edeceği

belirtilmiştir.

(43) Anılan endeks kapsamında kağıt sağlayıcılarından temin edilmesi planlanan grup dışı satış miktarları veya üretim kapasitesi bilgilerine ilişkin olarak,

- (.....) tarafından, yıllık üretim kapasiteleri yerine grup dışına yapılan satış rakamlarının dikkate alınmasının şirket açısından herhangi bir sakınca doğurmayacağı,
- (.....) tarafından, söz konusu verilerin geçmiş döneme ilişkin olması sebebiyle şirket açısından olumsuz bir sonuç doğurmayacağı

bildirilmiştir. Diğer kağıt üreticileri ise, bu konuda herhangi bir yorumda bulunmamıştır.

G.3.4. Oluklu Mukavva Üreticilerinden Elde Edilen Bilgiler

G.3.4.1. Pazara İlişkin Bilgiler

- (44) Oluklu mukavva üreticisi konumunda bulunan teşebbüsler tarafından²⁷, piyasadaki kağıt fiyatlarının hangi parametrelere bağlı olarak ve ne sıklıkla değiştiği hususunda; kağıt fiyatlarını etkileyen en önemli unsurun hurda kağıt fiyatı olduğu, bunun yanı sıra, kağıt arz ve talebi, yurt dışı kağıt fiyat hareketleri, selüloz fiyatı, döviz kuru ve enerji gibi parametrelerin de kağıt fiyatlarını etkilediği; fiyatlarda yaşanan bu hareketliliğin genellikle belli bir periyoda bağlı olmadığı, piyasalarda değişen koşulların doğrudan kağıt fiyatlarını etkilediği ifade edilmiştir.
- (45) Piyasada faaliyet gösteren oluklu mukavva kağıdı üreticilerinin liste fiyatlarını yayımlamayı tercih edip etmediği ve oluklu mukavva üreticilerinin söz konusu fiyat listelerine hangi yollarla eriştiğine ilişkin olarak;
- (.....) tarafından, halihazırda 10 yerli kağıt üreticisi ile çalışıldığı, ancak bunlardan sadece MODERN KARTON'un fiyatlarında uyguladığı değişikliği fiyat listesi şeklinde yayımladığı,
 - (.....) tarafından, diğer oluklu mukavva üreticileri vasıtasıyla yalnızca MODERN KARTON'un fiyat listesine erişebildikleri,
 - (.....) tarafından, piyasada faaliyet gösteren oluklu mukavva kağıdı üreticilerinden yalnızca büyük kapasiteye sahip olan bir firmanın liste fiyatı yayımladığı, bu listenin kendilerine e-posta veya faks yoluyla iletildiği,
 - (.....) tarafından, kağıt sağlayıcılarının fiyat listesi yayımlamayı tercih etmedikleri, kağıt üreticilerinin fiyatları kendilerine sözlü olarak bildirdikleri
- ifade edilmiştir.
- (46) Oluklu mukavva kağıdı alımlarının, yıllık bazda yapılan sözleşmeler çerçevesinde mi yoksa ihtiyaca göre anlık teklifler doğrultusunda mı yapıldığı ve bu yöntemlerden hangisinin ekonomik açıdan daha makul olduğuna ilişkin olarak;
- (.....) tarafından, oluklu mukavva alımlarının aylık ihtiyaçlar çerçevesinde yapıldığı, piyasadaki fiyat hareketlerinin daha kolay takip edilmesi söz konusu olduğundan bir ay gibi kısa süreli anlaşmaların daha ekonomik bir yöntem olduğu,
 - (.....) tarafından, oluklu mukavva kağıdı alımlarının, satıcı ve müşteri arasındaki anlaşmaya bağlı olarak bir ya da daha fazla aylık anlaşmalar ile yapılabildiği ancak genel eğilimin bu anlaşmaların aylık yapılması şeklinde olduğu, anlaşma süresinin ekonomik uygunluğunun tamamen mukavva üreticisinin satış stratejisi ve müşteri yapısı ile ilgili olduğu, dolayısıyla anlaşma süresine bağlı olarak bir genelleme yapmanın doğru olmadığı,
 - (.....) tarafından, *fluting* ve *test liner* gibi yerli kağıt ihtiyaçlarının aylık periyotlar ile düzenledikleri ihaleler ile karşılandığı, *kraft liner* ihtiyaçlarının ise (.....) aylık ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yapılan ihaleler ile temin edildiği, kağıt alımlarında yıllık bazda sözleşme yapılmadığı, aylık temin edilmesi halinde fiyat artışlarından aylık dönemde olumsuz etkilenilmekle birlikte fiyatların düşmesi halinde yine aylık olarak avantajlı hale geldiği,

²⁷ Bu kapsamda, (.....) cevabi yazılarını Kurumumuza sunmuştur.

- (.....) tarafından, yerli oluklu mukavva kağıdı alımlarının çok büyük ölçüde aylık bazda yapılan görüşmeler neticesinde yapıldığı, ancak anlık ihtiyaca göre iç piyasadan spot alımlar yapılabildiği gibi oluklu mukavva kağıdı üreticileri ile yapılan görüşmeler çerçevesinde daha uzun bir dönem için de sözleşme yapılmasının mümkün olduğu, hangi yöntemin ekonomik olduğunun ise cari piyasa şartlarına bağlı olarak değişebildiği; ithal kağıt alımlarının ise, belirli bir nakliye süresine ihtiyaç duyulması sebebiyle, genellikle (.....) ay öncesinden cari fiyatlar üzerinden sipariş edildiği,
- (.....) tarafından, oluklu mukavva kağıt alımlarının aylık bazda yapılmasının daha makul olduğu, bununla birlikte bazen anlık olarak da kağıt alımı yapıldığı,
- (.....) tarafından, aylık satış fiyatları üzerinde mutabık kalınmasının daha kolay olması sebebiyle, kağıt alımlarının aylık bazda yapılan sözleşmeler çerçevesinde gerçekleştirildiği

ifade edilmiştir.

- (47) Oluklu mukavva kağıt fiyatlarının belirlenme sürecine (pazarlık süreci, indirim oranları, fiyat revizyonu vs.) ilişkin olarak;
- Her ne kadar kağıt fiyat listeleri mevcut olsa da, esas olarak (.....) gibi kriterler dikkate alınarak üretici ile gerçekleştirilen müzakereler sonucunda oluklu mukavva kağıt fiyatlarının belirlendiği,
 - Oluklu mukavva kağıdı fiyatlarında arz talep dengesinin önemli rol oynadığı, bu nedenle fiyatların belirlenmesinde satıcı ya da alıcının üstünlüğünden söz edilemeyeceği, dolayısıyla fiyatların genellikle pazarlıklar neticesinde belirlendiği ve fiyat revizyonuna ihtiyaç duyulması halinde iki taraflı yapılan görüşmeler neticesinde bir uzlaşmaya varıldığı

belirtilmiştir.

- (48) Oluklu mukavva kutu maliyetlerinin yüzde olarak ne kadarlık kısmının oluklu mukavva kağıdına karşılık geldiği ve oluklu mukavva kutusu satışlarında fiyatların hangi kriterler göz önüne alınmak suretiyle belirlendiği ve revize edildiği konusunda ise;
- (.....) tarafından, oluklu mukavva kutu maliyetlerinin (.....) oranındaki kısmının oluklu mukavva kağıdı maliyetine tekabül ettiği, oluklu mukavva kutusu fiyatlarında hammadde niteliğindeki kağıtların fiyatları ile (.....) maliyetlerinin dikkate alındığı,
 - (.....) tarafından, oluklu mukavva kutu maliyetlerinin yaklaşık (.....) oluklu mukavva kağıdı fiyatlarının oluşturduğu, oluklu mukavva kutusu fiyatlarının esas olarak arz-talep dengesine bağlı olduğu, müşterilerle yapılan anlaşmaların genellikle aylık bazda yapıldığı, bununla birlikte bazı müşteriler ile ihale usulü ile belirlenen uzun süreli fiyat anlaşmaları yapılabildiği,
 - (.....) tarafından, oluklu mukavva kutu üretimlerinde kağıt maliyeti oranının ürünler bazında (.....) arasında değişim gösterdiği, oluklu mukavva kutu fiyatlarının güncel ve dönemsel maliyetler bazında belirlendiği ve bu doğrultuda revize edildiği; (.....) giderlerinde meydana gelen değişimlerin artış ya da azalış olarak fiyatlara yansıtılmaya çalışıldığı, ancak nihai fiyatın müşterilerle yapılan görüşme ve anlaşmalarla belirlendiği,
 - (.....) tarafından, oluklu mukavva kutu maliyetleri içinde oluklu mukavva kağıdı maliyetlerinin kağıdın cinsine göre (.....) oranında bir paya sahip olduğu,

- (.....) tarafından, oluklu mukavva kutu maliyetinin yaklaşık (.....) kısmını oluklu mukavva kağıdının oluşturduğu; oluklu mukavva kutu fiyatlarının, maliyetlerin yanı sıra piyasa dinamikleri (arz ve talep koşulları, karşılıklı pazarlıklar) çerçevesinde şekillendiği, bu bakımdan müşteriler ile yapılan fiyat görüşmelerinde oluklu mukavva kutu maliyetlerinin çok önemli bir kısmını teşkil eden kağıt fiyatlarındaki değişimlerin de taraflarca dikkate alındığı; zaman zaman oluklu mukavva kutu satışlarına ilişkin taraflar arasındaki cari satış koşullarının revize edilmesi ihtiyacı doğabildiği, bu çerçevede sözleşmeli kabul edilen ilişkilerde fiyat revizyonu için bir eskalasyon formülü öngörülebildiği, müşteri ile yapılan görüşmeler çerçevesinde söz konusu eskalasyon formülü için döviz kuru, TÜİK, OMÜD veya RISI verilerinin dikkate alınabildiği,
- (.....) tarafından, oluklu mukavva kutu maliyetlerinin (.....) kağıt maliyetlerinden oluştuğu, oluklu mukavva kutu fiyatlarının kağıt fiyatları, (.....) dikkate alınarak şekillendiği,
- (.....) ve (.....) tarafından, oluklu mukavva kutu maliyetlerinin yaklaşık (.....) oluklu mukavva kağıdı fiyatlarına denk geldiği,
- (.....) tarafından, oluklu mukavva kutu maliyetlerinin (.....) kağıt maliyetlerinden oluştuğu, kutu fiyatlarında başta kağıt fiyatları olmak üzere, (.....) rol oynadığı; fiyat revizyonunun ise kağıt fiyatlarının değişkenliği ile orantılı olduğu,

ifade edilmiştir.

G.3.4.2. Endeks Çalışmasına İlişkin Bilgiler

- (49) Başvuruya konu endeksin oluklu mukavva kutu üreticisi teşebbüsler açısından getirebileceği avantajlar ve dezavantajlara ilişkin olarak;
- (.....), başvuruya konu endeksin firmaları açısından, sektör ile ilgili bilgi takibi konusunda bir avantaj yaratacağını,
 - (.....), söz konusu endeksin oluklu mukavva kağıt fiyat değişimlerinin takip edilebilmesi için faydalı bir kaynak olabileceğini, bununla birlikte geçmiş dönem rakamlarını yansıtacağı için güncel oluklu mukavva fiyatlandırmasında kendileri için bir dezavantaj oluşturabileceğini,
 - (.....), endeksin kendileri için fiyatların artış ya da azalış trendini yansıtan bir gösterge niteliğinde olacağını, fakat nihai fiyatların müşterilerle yapılan müzakereler çerçevesinde belirleneceğini,
 - (.....), oluklu mukavva kutu satışları bakımından taraflar arasında cari fiyatın belirli dönem sonunda gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulması halinde, bahse konu endeksin uygulamada kullanılabilecek ek bir veri teşkil edeceğini, ancak bu verinin ne derece yaygın veya hangi şekilde kullanılacağı bakımından oluklu mukavva kutusu müşterisinin bakış açısının önem teşkil ettiğini,
 - (.....), endeks sayesinde kağıt fiyatlarının beklenmedik bir şekilde artmasının söz konusu olmayacağını, böylece müşterilere kağıt fiyatlarında yaşanan ani ve beklenmedik artışların izah edilmesine gerek kalmayacağını ve buna bağlı olarak müşteri kaybı yaşanmayacağını,
 - (.....), başvuruya konu endeksin fiyat açısından şirketlerine faydalı olacağını, fiyatlar OMÜD tarafından denetleneceği için tüm teşebbüslere aynı fiyatın verileceğini düşündüklerini,

- (.....), bahse konu endeksin Türkiye piyasasının hem üretici hem tüketici tarafından doğru şekilde değerlendirilmesine zemin hazırlayacağını,
- (.....), planlanan endeksin oluklu mukavva kutusu üreticileri açısından bir avantaj sağlamayacağını, çünkü kutu üreticilerinin kağıt üreticileri ile her ay birebir fiyat görüşmesi yaptığını, bununla birlikte endeksin oluklu mukavva kutu satışları açısından avantaj getireceğini, nitekim endeks sayesinde kağıt fiyatlarındaki değişikliklerin üreticilerin yanı sıra ambalaj kullanıcıları tarafından da takip edilebileceğini

ifade etmiştir.

(50) Söz konusu endekste meydana gelecek olası değişimlerin (artış veya azalışların) teşebbüslerin pazarlık gücünü olumlu ya da olumsuz yönde etkileyip etkilemeyeceği, bu bağlamda teşebbüslerin uygulayacağı fiyatlar üzerinde bir baskı veya olumlu bir etki oluşturma ihtimali olup olmadığı hakkında ise;

- (.....), başvuruya konu endeksin firmalarının hammadde pazarlığı açısından bir avantaj yaratacağını düşündüklerini,
- (.....), söz konusu endekste meydana gelecek değişimlerin uygulayacakları mamul fiyatları üzerinde bir baskı/olumsuz bir etki oluşturabileceğini; nitekim endekse yansıtacak fiyatın, kendilerinin hammadde maliyetlerinden bağımsız olarak ortaya çıkacağını,
- (.....), endeksin pazarlık güçlerine pek bir etkisi olmayacağını, nitekim endeksin sadece fiyatlardaki trendi göstereceğini, bununla birlikte fiyatlandırmada nihayetinde güncel maliyetlerin esas alınacağını,
- (.....), söz konusu endeks çalışmasının kendilerinin pazarlık gücünü olumlu ya da olumsuz etkilemeyeceğini, keza uygulayacakları fiyatlar üzerinde baskılayıcı veya yükseltici yönde bir etki oluşturmayacağını,
- (.....), söz konusu endekste meydana gelecek olan değişimlerin firmaları üzerinde nasıl bir etkiye sebep olacağını şu an için tahmin edemediklerini,
- (.....), anılan endekste meydana gelecek değişimlerin kendilerini olumlu yönde etkileyeceğini, endeksin şeffaf bir şekilde kağıt fiyatlarındaki artış veya azalışları göstereceğini

ifade etmiştir.

G.3.5. Müşterilerden Elde Edilen Bilgiler

G.3.5.1. Pazara İlişkin Bilgiler

- (51) Dosya kapsamında oluklu mukavva kutusu üreticisi firmaların müşterisi konumunda bulunan teşebbüslerden bilgi talebinde bulunulmuştur²⁸. Bu bağlamda, oluklu mukavva kutu üreticileri ile bu teşebbüslerin müşterileri arasındaki ticaretin anlık ihtiyaca göre mi yoksa belirli süreli yapılan sözleşmeler çerçevesinde mi gerçekleştiğine ilişkin olarak;
- (.....), oluklu mukavva kutusu alımlarının hammadde fiyatlarındaki değişimlere göre üretici firmalar ile pazarlıklar doğrultusunda belirlendiğini ve halihazırda üreticilerle aralarında herhangi bir sözleşme bulunmadığını,
 - (.....), m² bakımından en fazla oluklu mukavva kullanımına ihtiyaç duyulan (.....) ürünleri için 2015 yılı içerisinde online ihale düzenlediklerini, diğer fabrikalar bakımından anlaşmaların müzakereler sonucu belirlendiğini,
 - (.....), halihazırda oluklu mukavva üreticilerinden yapılmakta olan alımlarda fiyatların iki taraflı sürdürülen pazarlıklar neticesinde belirlendiğini, bir sözleşme dahilinde çalışılmadığı için fiyat yenilemesinin söz konusu olmadığını, (.....),
 - (.....), oluklu mukavva kutusu alımlarının anlık ihtiyaca göre olmadığını, belirli süreler için geçerli olmak üzere yaptıkları ihale sözleşmeleri çerçevesinde gerçekleştirildiğini,
 - (.....), üretimlerini müşteri siparişlerine göre yaptıklarını, emek yoğun bir sektörde faaliyet gösterdikleri için farklı türlerde/boyutlarda ve nispeten az sayıda oluklu mukavva kutusu aldıklarını, bu kapsamda alımları sözleşme olmadan ihale usulü teklifler alınarak belirli dönemler halinde (.....) veya (.....) olarak yaptıklarını,
 - (.....), oluklu mukavva üreticisi teşebbüsler ile aralarında bağlayıcı bir sözleşme bulunmadığını,
 - (.....), oluklu mukavva kutusu alımlarının anlık ihtiyaca göre üreticilerden fiyat teklifi alınarak yapıldığını, üreticiler ile aralarında belirli süreli bir sözleşme bulunmadığını,
 - (.....), oluklu mukavva kutusu alımlarının belirli süre ile yapılan sözleşmeler çerçevesinde gerçekleştiğini, bunun yanında anlık ihtiyaca göre tedarikçileri ile ayrıca fiyat görüşmeleri yaptıklarını,

belirtmiştir.

²⁸ Bu kapsamda, (.....) Kurumumuza bilgi sunmuştur.

(52) Oluklu mukavva kutusu üreticileri ile müşterileri arasında akdedilen sözleşmeler kapsamında fiyatların ne sıklıkla değiştiği ve hangi kriterler göz önüne alınmak suretiyle belirlendiğine ilişkin olarak;

- (.....), hammadde fiyatlarında +/-%5 değişim olduğunda fiyatların aylık olarak yeniden görüşüldüğünü,
- (.....), 2015 yılında fiyatların yılın son çeyreğine kadar sabit kaldığını fakat yılın son çeyreğinde yaşanan kağıt fiyatlarındaki beklenmedik artışlar dolayısıyla firmaların fiyatlarındaki artış taleplerinin OMÜD verileri baz alınarak müzakerelerle değerlendirildiğini, OMÜD'ün bahse konu kağıt türleri ile ilgili fiyat verilerini halihazırda yayımladığını, bu verilerin de oluklu mukavva üreticileri ile yapılan müzakerelerde veri olarak kullanıldığını, 2016 yılında (.....) fiyatlarının (.....) aylık OMÜD verilerine dayanarak eskalasyona bağlanacağını ve söz konusu veriler doğrultusunda fiyatların artı ya da eksi yönde revize edileceğini,
- (.....), oluklu mukavva kutusu üreticileri ile aralarında bir sözleşme bulunmadığı için fiyatların sözleşme kapsamında revize edilmediğini, şirketlerinin toplu alım yaparak ve alternatif tedarikçileri satın alma süreçlerine dahil ederek uygun fiyatları temin etmeye çalıştığını,
- (.....), ihalelerin genellikle (.....) aylık dönemlerde gerçekleştirildiğini, ihtiyaca göre (.....) aylık veya (.....) aylık dönemlerde de alım ihalesi düzenleyebildiklerini,
- (.....), tedarikçi firmaların ihale sisteminde birbirinden bağımsız şekilde piyasa koşullarına göre fiyat belirlediklerini, kalite ve temin açısından tekliflerin değerlendirilerek fiyatlarda revizyona gidilebildiğini,
- (.....), fiyatların hurda kağıt, döviz kurlarında ve *kraft* kağıt fiyatlarındaki değişimlere göre karşılıklı olarak pazarlık usulü ile belirlendiğini,
- (.....), oluklu mukavva kutu fiyatlarının dönemsel olarak artış/azalışlarına göre taraflarla görüşmeler sonucu revize edildiğini,
- (.....), fiyatların tüm onaylı tedarikçilerden teklif istenip mukayese yapılarak ve kağıt fiyatları, (.....) gibi hususlar göz önünde bulundurularak belirlendiğini, fiyat revizyonuna ihtiyaç duyulması halinde söz konusu değişikliklerin pazarlıklar sonucu karşılıklı olarak belirlendiğini, kağıt fiyatlarındaki değişimin takip edilebilmesi için hem OMÜD tarafından yayımlanan fiyat bilgisi hem de global kağıt endüstrisine ait fiyat bilgi ve tahminlerinin yayımlandığı RISI analizlerinin dikkate alındığını,
- (.....), oluklu mukavva alım miktarının öncelikle (.....) ve (.....) aylık ihtiyaca göre belirlendiğini, ardından tarafların bir araya gelerek ürünler için bir önceki alım döneminde verilen fiyatlar, hurda kağıt fiyatları, ithalat gümrük vergilerindeki değişimler (ABD kökenli *kraft liner* kağıtta anti-damping getirilmesi gibi) çerçevesinde yeni fiyatları belirlediklerini, fiyat anlaşmasının ardından sonraki (.....) aylık periyotta herhangi bir fiyat değişiminin olmadığını,
- (.....), fiyatların oluklu mukavva üreticilerinden teklif alınmak suretiyle ve karşılıklı pazarlıklar dahilinde belirlendiğini, hammadde maliyetlerindeki değişimlere göre fiyatların revize edildiğini,

ifade etmiştir.

G.3.5.2. Endeks Çalışmasına İlişkin Bilgiler

(53) Başvuruya konu endeksin ne derece uygulanabilir olduğuna, oluklu mukavva kutusu alımları bakımından söz konusu endeksin teşebbüslere getirebileceği avantajlar ve dezavantajlara ilişkin olarak;

- (.....), her bir üreticinin maliyet kırılımı farklı olduğu için endekste yayımlanacak ortalama değişimin pazarlık güçleri açısından fayda sağlayacağını,
- (.....), endeksin alıcılar üzerinde fiyat baskısı oluşturabilmek amacıyla kullanılabilmesini, bu sebeple endeksin alıcılar yönünden pazarlık aşamasında dezavantaj yaratabileceğini,
- (.....), endeks hakkında herhangi bir görüşlerinin bulunmadığını,
- (.....), piyasadaki fiyatların seyri açısından endeksin son derece uygulanabilir olduğunu; teklifleri ihale usulü aldıkları için, fiyat artış veya azalışlarının endeks sayesinde daha sağlıklı gözlenebileceğini,
- (.....), endeksin rekabet gücünü ortadan kaldıracığı ve bunun da alım gücü üzerinde baskı oluşturabileceği endişesiyle uygulanabilir görülmediğini,
- (.....), bazı dönemlerde kağıt fiyatlarında meydana gelen değişimlerin dikkate alınmadan aynı fiyatların kendilerine sunulduğunu, endeks ile adil bir uygulama sağlanmaya çalışıldığını, bununla birlikte endekste yaşanacak artışların kendi maliyetlerini olumsuz yönde etkileyeceğini,
- (.....), halihazırda yapılan fiyat revizyonlarında OMÜD tarafından aylık olarak yayımlanan kağıt fiyatları kullanıldığı için fiyat paylaşımının kaldırılıp endeks uygulamasına geçilmesinin piyasadaki fiyat hareketlerinin takip edilmesine engel olacağını, bundan hareketle mevcut duruma kıyasla endeks uygulamasına geçilmesinin teşebbüslerine getirecek bir avantajı olmadığını,
- (.....), endeks sayesinde hammadde fiyatlarındaki artış veya azalışların takip edilebileceğini ve dolayısıyla piyasa bilgilerine ulaşılabilmesini, bunun da teşebbüsleri açısından yararlı olacağını,
- (.....), endeksin subjektif unsurlar içermesi durumunda şirketleri aleyhine sonuçlar doğurabileceğini

belirtmiştir.

(54) Başvuruya konu endekste meydana gelecek olası değişimlerin (artış veya azalışların) oluklu mukavva kutusu müşterilerinin pazarlık gücünü olumlu ya da olumsuz yönde etkileyip etkilemeyeceğine, bu bağlamda teşebbüslerin alım gücü üzerinde bir baskı oluşturma ihtimali olup olmadığına ilişkin olarak;

- (.....), endeksin tarafsız olarak hazırlanması halinde kendi pazarlık güçlerinin artacağını; endekste yayımlanacak artış veya azalışlara bağlı kalmaksızın fiyatlarını değiştirmek isteyen üreticilere karşı, endeksin koruyucu fiyat stratejisi oluşturulmasını sağlayacağı,
- (.....), kağıt fiyatlarında yaşanan büyük artışlar nedeniyle tedarikçiler tarafından oluşturulacak bu endeksin teşebbüslerinin pazarlık gücünü olumsuz yönde etkileyeceğini ve endeks aracılığıyla alıcılara baskı oluşturulabileceğini,
- (.....), endeksin pazarlık gücü noktasında yol gösterici olacağını, endeks azalışlarında pazarlık güçlerinin artacağını, endeks yükselişlerinde ise tedarikçilerin pazarlık gücü kuvvetleneceğinden alımlarının olumsuz yönde etkileneceğini,
- (.....), endeksin pazarlık güçlerini etkilemeyeceğini ve alım güçlerini azaltmayacağını,
- (.....), piyasadaki kağıt fiyatlarının bilinmemesi durumunda sadece endeks ile ilerlemelerinin pazarlık ve rekabet güçlerini azaltacağını, ayrıca yurtdışı kağıt fiyatları ile yerel kağıt fiyatları arasında karşılaştırma yapmalarına imkan kalmayacağı için kağıt alım işlemleri ile ilgili karar süreçlerinin zorlaşacağını, söz konusu endekse katılım zorunluluğunun olmaması nedeni ile oluşan endeksin bütün kağıt üreticilerini kapsamama ihtimalinin olduğunu, dolayısıyla endeks uygulamasına geçilmesinin fiyat noktasında endeksin kendilerini yanlış yönlendirebileceğini, bunlara ek olarak kolilerinde kullandıkları kağıt türlerini (*test liner*, *fluting* ve *kraft liner*) zaman zaman piyasadaki ilgili kağıt türlerinin fiyat seviyelerine göre revize edebildiklerini fakat endeks uygulamasına geçilmesi halinde kağıt türleri arasında fiyat bazlı karşılaştırma yapılamayacağı için ürünlerinde fiyat açısından kullanacakları rekabetçi kağıt kombinasyonunda karar vermelerinin zorlaşacağını,
- (.....), endeksin pazarlık güçlerini olumsuz yönde etkileyeceğini

belirtmiştir.

G.4. Değerlendirme

- (55) Başvuru kapsamında, oluklu mukavva sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin maliyet kalemini oluşturan üç farklı kategorideki (*test liner*, *fluting* ve *kraft liner*) oluklu mukavva kağıdı fiyatlarının, sağlayıcıları tarafından kamuya açıklanan yazılı veya sözlü liste fiyatları derlenmek sureti ile bağımsız bir uzman tarafından endeks haline getirilmesinin ve söz konusu endeksin her ay OMÜD tarafından ilan edilmesinin planlandığı belirtilmiştir. Bununla birlikte, dosya kapsamında (.....) ve (.....) gibi teşebbüsler tarafından gönderilen bilgi ve belgelerden, OMÜD'ün halihazırda başvuru konusu endekse benzer bir endeksi zaten uygulamakta olduğu ve her ay kendi dergisinde paylaştığı anlaşılmıştır. Bu çerçevede ilgili dergide OMÜD tarafından, kağıt cinsi (*test liner* ve *fluting* kağıt) ve gramaj bazında, ton başına kağıt fiyatlarının (en düşük ve en yüksek fiyatlar belirtilmek suretiyle), aylık fiyat değişim yüzdesinin, önceki yıl sonuna göre fiyat değişim yüzdesinin ve bir yıl öncesine göre fiyat değişim yüzdesinin sunulduğu tespit edilmiştir.
- (56) Başvuruya konu endeksin, OMÜD üyelerinin oluklu mukavva kutu üretiminde kullandıkları temel hammadde olan kağıt türlerine yönelik fiyatlara ilişkin olduğu gözetildiğinde, bu türden bir bilgi değişiminin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira pazardaki şeffaflık düzeyini artıracak ve/veya rakip teşebbüsler arasındaki işbirliğini kolaylaştıracak nitelikteki rekabete duyarlı bilgilerin değişimi 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yasaklanan anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliği kararı kapsamında değerlendirilebilmektedir. Bildirime konu işlemin anılan madde kapsamında değerlendirilmesine geçmeden önce, benzer nitelikli Kurul kararlarına yer verilmesinde fayda bulunmaktadır.

G.4.1. Örnek Kararlar

G.4.1.1. PETDER Kararı²⁹

- (57) Petrol Sanayi Derneği (PETDER) veya anlaşılacak bağımsız bir araştırma kuruluşu tarafından haftalık ya da aylık olarak akaryakıt ve LPG piyasasında bazı bilgilerin toplanarak PETDER tarafından kamuoyu ile paylaşılmasına yönelik menfi tespit/muafiyet başvurusunun değerlendirildiği Kurul kararında,
- 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu, 5307 sayılı LPG Piyasası Kanunu ve ilgili ikincil düzenlemeler uyarınca rafineri ve dağıtım lisansı sahiplerinin düzenli olarak fiyat, üretim, satış, ithalat, ihracat vb. bilgilerini Enerji Piyasası Düzenleme Kuruluna (EPDK) bildirme zorunluluğu bulunduğu,
 - EPDK tarafından toplanan bu bilgiler çerçevesinde belirli bir bölgeye ilişkin olarak en yüksek işlem hacmine sahip sekiz dağıtım şirketinin tavsiye edilen tavan fiyatlarının ortalamasının, il özelinde satış miktarlarının, rafineri, üretim ve ithalat fiyatlarının düzenli olarak yayımlanan sektör raporları içerisinde "Özet Piyasa Rakamları" başlığı altında veya internet sitesi aracılığıyla EPDK tarafından duyurulduğu,
 - Her bir dağıtım şirketinin, zorunlu olarak, ilçe bazında tavsiye edilen bayi satış fiyatlarını internet aracılığıyla yayımlamak durumunda olduğu ve bu bilgilere ayrıca EPDK'nın internet sitesinden de erişilebildiği,
 - Ayrıca, akaryakıt pazarında toptan, dağıtıcı ve bayi fiyat ortalamalarına, aylık olarak yayımlanan sektör raporlarında haftalar itibariyle yer verildiği,

²⁹ 22.09.2011 tarihli ve 11-48/1215-428 sayılı Kurul kararı.

- Gerek beyaz akaryakıt ürünleri ve oto LPG pazarlarına ilişkin mevzuattan kaynaklanan yükümlülükler, gerekse EPDK uygulamaları nedeniyle, ilgili pazarlarda bilgiye erişimin son derecede kolay ve maliyetsiz olduğu, anılan pazarların aşırı derecede şeffaflaşmış bir yapı arz ettiği,
- Başvuru kapsamında paylaşılması öngörülen bilgilerin önemli bir kısmının gerçek anlamda kamuya açık bilgi niteliğinde olduğu, dolayısıyla bu tür bilgilerin rakipler arasında paylaşılmasının rekabeti kısıtlayıcı etki doğurmayacağı,
- Bilgilerin bağımsız üçüncü kuruluşlar tarafından derlenip paylaşılabilmesinin taahhüt edildiği,
- Derleme sonucunda oluşturulacak istatistik verilerin hiçbir teşebbüsün bireysel fiyat, maliyet veya kârlılık gibi bilgilerini içermeyeceği ve bilgi paylaşımının kamuya açık bir şekilde yapılacağı

hususları dikkate alınarak, söz konusu bilgi değişimine menfi tespit belgesi verilmesine hükmedilmiştir.

G.4.1.2. ODD Kararları

- (58) Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD)'nin internet sitesinin yapımı ve temel prensipleri üzerine alınan teşebbüs birliği kararına menfi tespit belgesi verilmesi talebinin incelendiği kararda³⁰, yeni otomobillerin ve hafif ticari araçların aylık ve yıllık bazda Türkiye genelindeki toplam satış ve ithalat miktarları, marka bazında satış miktarları ve pazar payları ile yine marka bazında yerli-ithal dağılım oranlarının paylaşılmasına imkan sağlayan sisteminin incelendiği görülmektedir.
- (59) Kararda bilgi değişiminin değerlendirilmesinde ilgili piyasanın yapısının ve değiştirilen bilginin niteliğinin incelenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Otomotiv pazarının oligopolistik bir yapı sergilediği ancak Gümrük Birliği sonrası dönemde ithalatın etkisiyle marka çeşitliliğinin ve rekabetin arttığı belirtilmiş; ilgili pazarda değişime konu ürünlerin homojen olmadığı, teşebbüs sayısının yüksek olduğu, talebin yıldan yıla değişkenlik gösterdiği ve yatay rekabet ihlallerinin çok sık görülmediği değerlendirilmiştir. Kararda, otomotiv pazarının yapısal olarak çimento ve gübre gibi pazarlardan oldukça farklı olduğu, bu bakımdan bilgi değişiminin koordinasyona yol açma ihtimalinin daha düşük olduğu belirtilerek bazı kriterlere değinilmiştir. Bu kriterlerden biri olarak fiyatların, üretimin, satışların ve kapasite kullanım oranlarının gelecekteki durumlarına dair bilgilerin değiştirilmemesi nedeniyle, başvuruya konu bilgi değişiminin pazarda rekabetçi davranışların koordinasyonuna yol açma potansiyeli taşımadığı ve anılan sisteme menfi tespit verilebileceği kanaatine ulaşılmıştır.
- (60) Otomotiv sektörüne ilişkin diğer kararda³¹, otomotiv sektöründe faaliyet gösteren firmalar arasında yapılan bilgi değişiminin incelendiği görülmektedir. Kararda, otomobil ve hafif ticari araçlara ilişkin olarak alt modeller bazında aylık ve haftalık satış adedi bilgilerinin, tavsiye edilen fiyat listelerinin ve pazarın tümüne yönelik satış tahminlerinin ODD ve Otomotiv Sanayi Derneği (OSD) bünyesinde ve ayrıca doğrudan bireysel iletişim yoluyla değiştirildiği tespiti yapılmıştır.

³⁰ 15.04.2004 tarihli ve 04-26/287-65 sayılı Kurul kararı.

³¹ 09.09.2009 tarihli ve 09-41/998-255 sayılı Kurul kararı.

- (61) Kararda, haftalık/aylık verilerin zaman bakımından "güncel" nitelikte olduğu; ancak otomotiv pazarında bilgiye erişiminin kolay olması nedeniyle haftalık/aylık olarak değiştirilen bilgilerin koordinasyona yol açmayacağı; teşebbüslerin internet sitelerinde tavsiye edilen fiyat listeleri yayımlandığından, bu listelerin taraflar arasında fiyat ilanını müteakiben değiştirilmesinin ilgili pazarda rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olmadığı belirtilmiştir. Pazarın geneline yönelik tahminler bakımından ise, söz konusu tahminlerin daha çok sektörün durumunu belirleme amacı taşıdığı; otomotiv pazarının yapısı da dikkate alındığında, söz konusu tahminlerin rekabeti kısıtlama amaç ve etkisine sahip olmadığına karar verilmiştir.

G.4.1.3. Reklamcılar Derneği Kararı³²

- (62) Reklamcılar Derneği tarafından yapılan başvuruda özetle;
- Dernek üyeleri tarafından bir önceki yılda her bir iş kolu için uygulanan ortalama, en düşük ve en yüksek fiyatları kapsayan sektör araştırması yapılmasının planlandığı,
 - Bu değerlerin hesaplanması için bir araştırma şirketinin seçileceği,
 - Araştırma şirketinin, gerçekleşmiş değerlerden yola çıkarak ortalama, en düşük ve en yüksek fiyatları hesaplayacağı ve bunu sektör araştırması olarak yayımlayacağı,
 - Bahse konu araştırmaya katılımın zorunlu olmayacağı,
 - Araştırma sırasında üyelerden müşteri bazında fiyat talep edilmeyeceği,
 - Araştırmaya katılan üyelerin birbirlerine ait verilere ulaşamayacağı,
 - Sektör araştırmasında da ajans isimlerinin veya türlerine (çok uluslu/bağımsız) göre ajans ayrımının yer almayacağı,

ifadelerine yer verilmiş ve bahsi geçen sektör araştırması için menfi tespit kararı verilmesi ya da muafiyet tanınması talep edilmiştir. Ancak Kurul;

- Teşebbüslerin fiyat bilgilerinin rekabet açısından hassas bilgiler arasında ilk sırada yer aldığı,
- Fiyat bilgisinin yanı sıra, rakiplerin maliyet, satış, üretim, kapasite kullanımı, teklif şartnameleri, stok bilgisinin de rekabete duyarlı bilgiler arasında yer aldığı ve anılan bilgilerin rakipler arasında paylaşılmasının rakiplerin pazar davranışlarının tahmin edilebilirliğini artırabileceği ve rakipler arasında koordinasyona hizmet edebileceği,
- Fiyatın rekabetin en önemli ve hassas boyutu olduğu, bu nedenle bildirim konusu sektör araştırmasının salt fiyat üzerinde yoğunlaşması nedeniyle rekabet açısından riskli duruma geldiği,
- Sektör araştırmasında sadece sektör ortalamalarına ve ajans ismi verilmeden ajansların tekil verilerine yer verileceği ifade edilse de, anılan anonimliğin ve ajansların ismine yer verilmemesinin, pazarın şeffaflaşması ve rekabetçi davranışların koordinasyonu ihtimalinin artması sonuçlarının önüne geçmediği

gerekçeleriyle anılan sektör araştırmasına menfi tespit vermemiştir. Ayrıca, yapılan bireysel muafiyet incelemesi neticesinde de;

³² 09.01.2014 tarihli ve 14-01/1-1 sayılı Kurul kararı.

- Piyasa aktörlerinin fiyat konusunda ortalama bir fikir sahibi olması ve belirsizliğin ortadan kalkmasının ilgili hizmetin sunumunda gelişme veya iyileşme olarak değerlendirilemeyeceği,
- Tüketicilerin yapılacak sektör araştırmasından nasıl yarar sağlayacaklarının somut bir şekilde temellendirilmediği

gerekçeleriyle muafiyet tanınamayacağına karar verilmiştir

G.4.2. İşlemin 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi

- (63) Bilindiği üzere bilgi değişimi, aynı pazarda faaliyet gösteren birden fazla teşebbüsün, tek yanlı veya karşılıklı olarak, rekabetçi kararlarına etki eden her türlü ticari verilerini paylaşmaları olarak tanımlanmaktadır. Bilgi değişimi kimi durumlarda pazardaki rekabet düzeyini ve iktisadi etkinliği artırırken, kimi durumlarda ise rekabete aykırı veya rekabet üzerinde etkisiz olabilmektedir.
- (64) Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz'da (Kılavuz) bilgi değişimi, rekabeti kısıtlama amacı taşıyan bilgi değişimi ve rekabeti kısıtlama etkisi olan bilgi değişimi olmak üzere iki ayrı başlık altında incelenmektedir. Buna göre, rekabeti kısıtlama amacı olan bilgi değişimlerinin etkisine bakılmaksızın rekabeti kısıtladığı kabul edilmektedir. Bu çerçevede rakiplerin, gelecekte uygulamayı planladıkları fiyat, üretim ya da satış miktarı gibi rekabete duyarlı bilgileri aralarında değişmesi, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak nitelendirilmektedir.
- (65) Rekabeti kısıtlama amacı taşımayan bilgi değişimlerinin rekabet üzerindeki olası etkileri ise her somut olayın özellikleri çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, bilgi değişiminin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti kısıtlama etkisinin bulunması için, fiyat, üretim miktarı, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği veya inovasyon gibi rekabetçi parametrelerden en az biri üzerinde olumsuz etkisinin olması gerekmektedir. Bu etkinin değerlendirilmesi bakımından, Kılavuz'da "ilgili pazarın özellikleri" ile "bilgi değişiminin niteliği"nin ele alınması gerektiği belirtilmektedir.
- (66) Pazarın yapısı bakımından ilk olarak pazarın şeffaflığının incelenmesi gerekmektedir. Kılavuz'da pazarın şeffaflığı arttıkça, bilgi değişiminin rekabet karşıtı etkilerinin daha fazla olacağına dikkat çekilmekte ve bilgi değişimi öncesi ve sonrasındaki pazar şeffaflığının karşılaştırılması önerilmektedir. Bu çerçevede, pazardaki şeffaflığı artırmayan bilgi değişimlerinin rekabeti kısıtlama ihtimalinin düşük olduğu belirtilmektedir. Pazarın yapısı bakımından, pazarın yoğunlaşma derecesi ve karmaşıklığının da ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Nitekim yoğunlaşmanın az olduğu ve pazarın karmaşık olduğu durumlarda, rakiplerin işbirliğine gitmesinin zor olduğu kabul edilmektedir. Bunların yanı sıra, pazarın istikrarlı yapıda seyrettiği hallerde veya teşebbüslerin maliyet, talep, pazar payları, ürün yelpazesi ve kapasite açılarından birbirine benzer olduğu durumlarda, bilgi değişiminin koordinasyonu kolaylaştırması söz konusu olabilmektedir.

- (67) Bilgi değişiminin niteliği bakımından ise, paylaşılan bilginin rekabete duyarlı (stratejik) olup olmadığı ön plana çıkmaktadır. Kılavuz'da, fiyata, miktara, müşterilere, maliyetlere, cirolara, satışlara, alımlara, kapasiteye, ürün niteliklerine, pazarlama planlarına, risklere, yatırımlara, teknolojilere, AR-GE programlarına ilişkin ve benzeri bilgilerin rekabete duyarlı olduğu belirtilmektedir. Genel olarak, fiyat ve miktara ilişkin veriler, stratejik niteliği en yüksek olan bilgiler olarak kabul edilirken; maliyetlere ve talebe ilişkin bilgiler stratejik nitelik bakımından ikinci derecede yer almaktadır. Ayrıca, toplulaştırılmış, geçmiş tarihli ve kamuya açık bilgilerin paylaşılması şeklinde gerçekleşen bilgi değişimlerinin rekabet üzerindeki etkisinin, aksi şekilde gerçekleşen bilgi değişimlerine göre daha sınırlı kaldığı dile getirilmektedir. Bunların yanı sıra, bilgi değişiminin sıklığı ile bilgi değişiminin kamuya açık olup olmadığının da değerlendirmede göz önünde bulundurulması gerekmektedir.
- (68) Yukarıda yer alan açıklamalar doğrutusunda, başvuruya konu endeksin rekabeti kısıtlayıcı bir etki doğurma ihtimali bulunup bulunmadığı önem taşımaktadır. Bu bağlamda aşağıdaki unsurların değerlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır:
- (69) Pazarın yapısı: Yukarıda belirtildiği üzere, gerek oluklu mukavva kağıdı pazarı gerekse de oluklu mukavva kutu pazarı rekabetçi pazarlar olup, söz konusu pazarlarda farklı büyüklüklerde çok sayıda teşebbüs faaliyet göstermektedir. Bunun yanı sıra her iki pazar bakımından herhangi bir giriş engeli bulunmamaktadır.
- (70) Bilginin stratejik olup olmadığı: Endeks konu bilgi, OMÜD üyelerinin oluklu mukavva üretimlerinde kullandıkları temel hammadde olan kağıt ürünlerine yönelik fiyatlardır. Oluklu mukavva kağıdı üreticilerinin fiyatları, aynı zamanda oluklu mukavva kutusu üreticilerinin maliyetinin büyük bir kısmını (yaklaşık olarak %70) oluşturmaktadır. Dolayısıyla, endeks kapsamında paylaşılması öngörülen bilgi hem fiyatlara hem de maliyetlere ilişkindir. Bilgi değişimine ilişkin yukarıda yapılan açıklamalar kapsamında, söz konusu bilginin rekabete duyarlı (stratejik) olduğu değerlendirilmektedir.
- (71) Bilginin bireysel olup olmadığı: Endeks kapsamında, OMÜD'ün hiçbir şekilde kağıt sağlayıcıları özelinde kağıt satış fiyatlarını paylaşmayacağı; söz konusu fiyatlar kağıt sağlayıcıları tarafından ilan edilmekteyse de, endeks içerisinde bu verilere yer verilmeyeceği ve endeksin yalnızca ortalama kağıt fiyatlarındaki aylık artış veya azalış yüzdesinden ibaret olacağı belirtilmiştir. Bu bağlamda verilerin toplulaştırılmış bir şekilde paylaşılacağı anlaşılmaktadır.
- (72) Bilginin güncelliği: Kılavuz'da belirtildiği üzere³³, geçmiş tarihli verilerin değişiminin rekabeti kısıtlama olasılığı, güncel ve geleceğe yönelik verilerin değişimine kıyasla daha düşüktür. Zira geçmiş tarihli veri değişiminin, rakiplerin gelecekteki davranışlarının göstergesi olma ya da pazarla ilgili ortak bir anlayışa yol açma ihtimali düşüktür. Verinin geçmiş tarihli olup olmaması, ilgili pazarın özelliklerine ve özellikle de pazardaki fiyat görüşmelerinin sıklığına bağlıdır. Örneğin, pazardaki sözleşmelerin ortalama uzunluğundan çok daha önceki bir tarihe ait olan veriler, geçmiş tarihli olarak kabul edilmektedir. Dosya özelinde bakıldığında, piyasadaki kağıt fiyatlarının değişim sıklığına yönelik olarak bir genelleme yapılması mümkün olmamakla birlikte; kağıt sağlayıcıları ile oluklu mukavva üreticileri arasında aylık ihtiyaçlar doğrutusunda karşılıklı pazarlıklar ile fiyatların belirlendiği, fiyatların değişken olması ve takibinin kolay olması sebebiyle uzun süreli sözleşmeler yerine aylık alımların tercih edildiği görülmektedir. Bu bilgiler çerçevesinde, endeks kapsamında paylaşılması planlanan bir önceki aya ilişkin verilerin, bildirimde yer alan açıklamaların aksine, güncel olduğu düşünölmektedir.

³³ Bkz. Kılavuz, 70. paragraf.

- (73) Bilgi paylaşımının sıklığı: Kılavuz'da belirtildiği üzere³⁴, sık aralıklarla yapılan bilgi değişimleri, teşebbüslerin pazarda ortak bir anlayışa ulaşmasını ve anlaşmadan sapmaların izlenmesini kolaylaştırarak işbirlikçi sonuç riskini artırmaktadır. Endeksin OMÜD tarafından aylık olarak paylaşılacağı dikkate alındığında, bilginin sıklıkla değişime konu olacağı görülmektedir.
- (74) Bilginin kamuya açık olup olmadığı: Dosya kapsamında yapılan incelemelerden, bildirimde yer alan açıklamaların aksine, kağıt sağlayıcılarının liste fiyatlarının gerçek anlamda kamuya açık bilgiler olmadığı değerlendirilmiştir. Kılavuz'da belirtildiği üzere³⁵, gerçek anlamda kamuya açık bilgiler, bilgiye erişim maliyetleri bakımından bütün rakipler ve müşterilerce aynı derecede erişilebilir olan bilgilerdir. Bildirim çerçevesinde her ne kadar kağıt sağlayıcıları tarafından liste fiyatlarının yazılı (e-posta, faks vb.) veya sözlü bir şekilde kamuya ilan edilen fiyatlar olduğu belirtilmişse de, gerek kağıt sağlayıcılarından, gerek oluklu mukavva üreticilerinden, gerekse de oluklu mukavva üreticilerinin müşterilerinden elde edilen bilgiler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, liste fiyatlarının tüm rakipler ve müşteriler tarafından eşit derecede erişilebilir bilgiler olmadığı anlaşılmıştır.
- (75) Dosya kapsamında kağıt sağlayıcılarından elde edilen bilgilerden, MODERN KARTON'un fiyat listelerini yayımlamayı tercih ettiği; MOPAK, KİPAŞ, HAYAT KAĞIT, MARMARA KAĞIT, DENTAŞ, AKASAN, MONDİ TİRE KUTSAN ve KAHRAMANMARAŞ KAĞIT'ın herhangi bir liste yayımlamadığı; bununla birlikte anılan teşebbüslerden MODERN KARTON, KİPAŞ, HAYAT KAĞIT, DENTAŞ, KAHRAMANMARAŞ KAĞIT ve MONDİ TİRE KUTSAN'ın tüm mukavva üreticilerine ayrı ayrı ulaşmak yerine, kağıt fiyatlarını OMÜD ile paylaşmayı tercih ettiği; OMÜD'ün her ay sonunda kağıt sağlayıcılarından temin ettiği bu fiyatları e-posta/faks aracılığıyla üyelerine ilettiği; MOPAK, MARMARA KAĞIT ve AKASAN'ın ise kağıt fiyatlarını OMÜD ile paylaşmadığı tespit edilmiştir.
- (76) Diğer yandan, OMÜD üyelerinden (.....), halihazırda 10 yerli kağıt üreticisi ile çalıştıklarını, ancak bunlardan sadece MODERN KARTON'un fiyatlarında uyguladığı değişikliği fiyat listesi şeklinde yayımladığını; OMÜD üyesi olmayan (.....), diğer oluklu mukavva üreticileri vasıtasıyla yalnızca MODERN KARTON'un fiyat listesine erişebildiklerini; OMÜD üyelerinden (.....), piyasada faaliyet gösteren oluklu mukavva kağıdı üreticilerinden yalnızca büyük kapasiteye sahip olan bir firmanın liste fiyatı yayımladığını, bu listenin kendilerine e-posta veya faks yoluyla iletildiğini; OMÜD üyelerinden (.....) ise kağıt sağlayıcılarının fiyat listesi yayımlamayı tercih etmediklerini, fiyatların kendilerine sözlü olarak bildirildiğini belirtmiştir.

³⁴ Bkz. Kılavuz, 71. paragraf.

³⁵ Bkz. Kılavuz, 72. paragraf.

- (77) Bunlara ek olarak, oluklu mukavva üreticilerinin müşterisi konumunda bulunan teşebbüslerin, maliyetlerini hesaplayabilmek adına piyasadaki kağıt fiyatlarını yakından takip ettikleri bilinmektedir. Ancak bu müşterilerin, kağıt alıcısı olmamaları sebebiyle, liste fiyatlarına doğrudan erişimleri pek mümkün olmamaktadır. Anılan müşteriler, alım yaptıkları/yapacakları oluklu mukavva üreticileri aracılığıyla ve OMÜD'ün üyeleriyle paylaştığı veriler doğrultusunda kağıt fiyatlarından haberdar olmaktadır. Nitekim (.....), halihazırda yapılan fiyat revizyonlarında OMÜD tarafından duyurulan kağıt fiyatları kullanıldığı için fiyat paylaşımının kaldırılıp endeks uygulamasına geçilmesinin piyasadaki fiyat hareketlerinin takip edilmesine engel olacağını, bundan hareketle mevcut duruma kıyasla endeks uygulamasına geçilmesinin teşebbüslerine getirecek bir avantajı olmadığını bildirmiştir. Bu husus da, endeksin hayata geçirilmesi halinde, (.....) gibi büyük bir tedarikçinin bile kağıt fiyatlarına erişmede problem yaşayacağını göstermektedir.
- (78) Tüm bu hususlar gözetildiğinde, kağıt fiyatlarının internette, sektör dergilerinde yahut sektör raporlarında yayımlanan, kamuya açık, herkesin erişebildiği fiyatlar olmadığı; bazı kağıt sağlayıcılarının fiyatlarını OMÜD'e iletmeksizin yalnızca müşterileri ile paylaşmayı tercih ettiği; bazı kağıt sağlayıcılarının daha pratik bir yöntem olması sebebiyle, OMÜD aracılığıyla fiyatlarını müşterilerine duyurduğu; OMÜD üyesi olmayan oluklu mukavva üreticilerinin söz konu liste fiyatlarına ancak kağıt sağlayıcılarından teklif almak suretiyle veya diğer oluklu mukavva üreticileri aracılığıyla erişebildiği; oluklu mukavva üreticilerinin tüm kağıt sağlayıcılarının fiyatlarına eşit derecede erişemediği; oluklu mukavva üreticilerinin ve bu teşebbüslerin müşterilerinin kağıt fiyatlarına ulaşabilmek için bir araştırma maliyetine katlanması ve belli bir zaman harcaması gerektiği dikkate alındığında, kağıt fiyatlarının gerçek anlamda kamuya açık veriler olmadığı değerlendirilmektedir.
- (79) Bilgi değişiminin kamuya açık olup olmadığı: Endeksin OMÜD üyelerine her ay e-posta aracılığıyla; kamuoyuna ise OMÜD'ün internet sitesi ve dergisi aracılığıyla duyurulacağı, bu anlamda endeksin ayırım gözetilmeksizin tüm kamuoyu ile paylaşılacağı dikkate alındığında, bilgi değişiminin kamuya açık olarak yapılacağı anlaşılmaktadır.
- (80) Yukarıdaki unsurlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, pazarın rekabetçi yapısı, toplulaştırılmış veri paylaşımı ve endeksin kamuya açıklığı bakımından bildirim konusu işlemin herhangi bir sakınca doğurmadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, endeks kapsamında paylaşılacak bilgilerin stratejik nitelikte olması, endeksin güncel verileri içermesi, kağıt fiyatlarının gerçek anlamda kamuya açık olmaması ve bilgi paylaşımının sıklıkla yapılacak olması pazarın daha şeffaf hale gelmesine ve rekabetçi davranışların koordinasyonu ihtimaline yol açabilecektir. Endeks doğrultusunda kağıt sağlayıcılarının liste fiyatlarından yola çıkılarak ortalama bir satış fiyatı oluşturulacak ve bu fiyattaki artış ve azalışlar baz rakama yansıtılarak endekste yer alacaktır. Öncelikle belirtmek gerekir ki, kağıt fiyatlarının gerçek anlamda kamuya açık bilgiler olmaması ve endeks kapsamında kağıt fiyatlarındaki değişim yüzdesinin kağıt sağlayıcıları da dahil tüm kamuoyu ile paylaşılacak olması sebebiyle, kağıt sağlayıcılarının endeks aracılığıyla rakiplerinin pazar davranışlarını tahmin edebileceği, endeksin anılan teşebbüsler arasında geleceğe yönelik bir koordinasyon doğurma ihtimalinin ve fiyatları artırıcı bir etkisinin olabileceği değerlendirilmektedir.

- (81) Söz konusu veriler aynı zamanda, oluklu mukavva kutu üreticilerinin maliyetinin büyük bir kısmını (yaklaşık olarak %70'ini) oluşturduğundan³⁶, kağıt fiyatındaki değişimler aynı zamanda maliyetlerdeki değişimleri de gösterecektir. Bu durum ise, maliyet yapısı büyük oranda benzer olan oluklu mukavva kutu üreticilerinin örtülü bir şekilde oluklu mukavva kutu fiyatlarını koordine etmelerine neden olabilecektir. Bir başka ifadeyle, büyük oranda benzer olan maliyetlerdeki değişim oranına endekste yer verilmesi, maliyetlerin yakınsanması riskini beraberinde getirecek ve dolayısıyla oluklu mukavva üreticileri aynı tür koliler bakımından tek tip fiyat uygulamasına gidebilecektir.
- (82) Tüm bu nedenler gözetildiğinde, endeks kapsamında yapılması planlanan bilgi değişimi, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti kısıtlayıcı etkilere yol açabilecek olup söz konusu endekse aynı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle bilgi paylaşımına ilişkin olarak bireysel muafiyet değerlendirmesi yapılmıştır.

G.4.3. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (83) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesine göre teşebbüsler arası bir anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliği kararının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde öngörülen yasaklamadan muaf olabilmesi için;
- a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
- b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,
- c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
- d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması
- koşullarının birlikte sağlanması gerekmektedir. Bildirim konusu uygulama bakımından bu koşulların hepsinin bir arada sağlanıp sağlanmadığına yönelik değerlendirme aşağıda yapılmaktadır.
- a) Malların Üretimi veya Dağıtımı ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması*
- (84) Bireysel muafiyet değerlendirmesinde aranan ilk şart, malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanmasıdır. Genel olarak, üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması, malın arzında devamlılığın sağlanması, yeni piyasalara girişin kolaylaştırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması hallerinde bu şartın sağlandığı kabul edilmektedir.

³⁶ Oluklu mukavva üreticilerinin geri kalan maliyetini oluşturan %30'luk kısım ise, (.....) gibi kalemlerden oluşmaktadır. Bildirim kapsamında, oluklu mukavva üreticilerinin oluklu mukavva kutu fiyatlarını belirlerken, kutu maliyetlerinden kağıda karşılık gelen yaklaşık %60-70'lik kısım açısından piyasadaki fiyat hareketlerini dikkate aldıkları; kağıt fiyatlarını bu süreçte gerçekleştirecek ekonomik değişimlere göre 3-6 ayda bir endeksledikleri; maliyetin geri kalan kısmını teşkil eden giderleri ise yılda bir kez TÜFE ve Yİ-ÜFE'ye göre endeksledikleri ifade edilmiştir.

(85) Bildirim Formu ve ek açıklamalar kapsamında ilgili şarta ilişkin olarak aşağıdaki gerekçeler sunulmuştur:

- Endeks kapsamında, liste fiyatları esas alınarak kağıt fiyatlarındaki artış-düşüş trendinin takip edilebileceği; bu sayede sektörde alıcı-satıcı konumunda bulunan teşebbüslerin (kağıt sağlayıcıları, oluklu mukavva üreticileri ve bunların müşterileri) tarafsız ve güvenilir bir veriyi baz alarak fiyatları müzakere edebileceği ve yatırımlarını etkin şekilde planlayacakları; böylece piyasa güçlerinin dengeleneceği, adil pazarlık ortamının sağlanacağı ve halihazırda kağıt sağlayıcılarının yayımlamakta olduğu liste fiyatlarının yarattığı bilgi kirliliğine son verileceği,
- Endeks sayesinde, oluklu mukavva müşterisi konumundaki şirketlerin kağıt fiyatlarındaki değişimlere ilişkin olarak bilgi asimetrisinin giderileceği,
- Endeksin kağıt fiyatlarında meydana gelecek düşüşleri de yansıtacağı dikkate alındığında; kağıt fiyatlarında meydana gelen bir düşüşte oluklu mukavva üreticilerinin, müşterileri ile akdettikleri sözleşmeler kapsamında belirlenen fiyatlarda bir artış talep etmeleri durumunda, müşterilerin endeksi dayanak göstererek söz konusu artışın yapılmasını engelleme ve/veya fiyatları düşürme imkanının olacağı,
- Endeksin kağıt sağlayıcılarının ve oluklu mukavva üreticilerinin pazarda kendilerini daha iyi konumlandırmalarını, geçmiş dönem fiyat trendini dikkate alarak bir maliyet ya da fiyat değişimi öngörüsü oluşturabilmelerini sağlayacağı; bu sebeple endeksin yalnızca oluklu mukavva üreticileri ile müşterileri arasında değil, aynı zamanda oluklu mukavva üreticileri ile kağıt sağlayıcıları arasındaki ilişki kapsamında da maliyet etkinliği sağlayacağı,
- Endeks ile piyasaya yeni giriş yapan/yapmak isteyen teşebbüslerin, maliyet kalemlerine ilişkin güvenilir ve tarafsız bir kaynak vasıtasıyla pazarın geneli hakkında bilgi sahibi olacağı; bu durumun da pazara girişleri kolaylaştıracağı ve rekabeti artırarak tüketicilere daha kaliteli ve daha uygun fiyata ürünler sunulmasına imkan tanıyacağı,
- Endeks sisteminin olmadığı bir senaryoda, oluklu mukavva üreticilerinin, maliyetlerinde gerçekleşecek dalgalanmalar neticesinde bir zarara uğramamak ve maliyetleri olabildiğince sabit tutabilmek adına sözleşme süresince kullanılacak kağıtları büyük depolarda stoklama yoluna gidecekleri; bunun da, kira, sigorta gibi masrafları nedeniyle oluklu mukavva üreticileri açısından oldukça maliyetli olacağı; ayrıca kağıt stokunun artması halinde kamu güvenliği bakımından yangın riskinin ortaya çıkacağı

ifade edilmiştir.

- (86) Öncelikle, oluklu mukavva üreticilerinin, maliyetlerinin önemli bir kalemını (maliyetlerin yaklaşık %70'i) oluşturan kağıt fiyatlarını kağıt sağlayıcıları ile yaptıkları aylık müzakereler dahilinde yakından takip ettikleri bilinmektedir. Dolayısıyla endeksin oluklu mukavva üreticileri bakımından bir maliyet ya da dağıtım etkinliği sağlamayacağı, kağıt sağlayıcılarına karşı bir pazarlık gücü dengelenmesinin söz konusu olmadığı değerlendirilmektedir. Diğer yandan dosya kapsamında endeksten beklenen faydalara ilişkin olarak kağıt sağlayıcılarından elde edilen bilgilerden, endeks uygulamasına geçilmesi halinde kağıt sağlayıcılarının, oluklu mukavva üreticileri ile uzun vadeli sözleşme yapabilecekleri yönünde bir beklenti içinde oldukları anlaşılmışsa da; gerek OMÜD yetkilileri gerekse de oluklu mukavva üreticilerinden elde edilen bilgilerden, kağıt fiyatlarının çok değişken olması sebebiyle kağıt alımlarının aylık ihtiyaçlar dahilinde yapılmaya devam edeceği, endeksin böyle bir etki göstermesinin pek ihtimal dahilinde olmadığı görülmüştür.
- (87) Bunun yanı sıra dosya kapsamında, kağıt sağlayıcıları tarafından genel olarak, endeks sistemine geçilmesi halinde kendi pazarlık güçlerinin endeksten etkilenmeyeceği dile getirilmiştir. Bu çerçevede, endeksin kağıt sağlayıcıları açısından da herhangi bir maliyet ya da dağıtım etkinliği sağlamayacağı ve söz konusu sağlayıcıların pazarlık güçlerine bir etkisi olmayacağı değerlendirilmektedir.
- (88) Bununla birlikte, endeksin piyasayı doğru bir şekilde yansıtması halinde, müşteriler bakımından bir fayda/etkinlik sağlanabilmesi mümkündür. Nitekim OMÜD tarafından yapılan açıklamalarda *“Esasen oluklu mukavva üreticileri kağıt fiyatlarındaki artış/düşüş nedeni ile meydana gelen maliyet artışını/düşüşünü zaten bilmektedir. Bu endeksin temel faydası, bu bilgiye tüm sektör oyuncularının vakıf olacak olmasıdır. Diğer bir ifade ile bu endeks, oluklu mukavva üreticilerinin müşterisi konumundaki sanayi kuruluşları tarafından da bilinir olduğunda, fiyat müzakerelerinin taraflar arasındaki bilgi asimetrisini ortadan kaldırılarak, daha adil bir ortamda sürdürülmesi mümkün olacaktır.”* ifadelerine yer verilmiştir. Müşterilerin kağıt alıcısı olmamaları sebebiyle, kağıt fiyatlarına dolaylı yollardan eriştikleri dikkate alındığında, endeksin müşteriler açısından somut bir fayda sağlayabileceği, bu bağlamda endeks sayesinde oluklu mukavva kutusu fiyatlarının keyfi bir şekilde artırılmasının önlenebileceği değerlendirilmektedir.
- (89) Diğer yandan stok maliyetlerinin azaltılmasına ilişkin olarak, şu hususlara değinmekte fayda bulunmaktadır. OMÜD yetkilileri tarafından, halihazırda oluklu mukavva üreticilerince kağıt stoklamanın makul bulunmadığı, zira kağıtların bozulma ve değer kaybetme riski olduğu belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, oluklu mukavva üreticilerinden elde edilen bilgiler kapsamında, üreticilerin kağıt alımlarını çoğunlukla aylık ihtiyaçlar dahilinde gerçekleştirdikleri ve kağıt stoklamayı tercih etmedikleri bilinmektedir. Dolayısıyla endeksin olmadığı bir senaryoda, stok maliyetlerinin artacağı iddiası makul görülmemiştir.
- (90) Bu çerçevede, endeks uygulamasının hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması şartına ilişkin olarak yalnızca müşteriler açısından bir fayda sağlayabileceği; kağıt sağlayıcıları ve oluklu mukavva üreticileri bakımından ise somut bir fayda sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

b) Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

- (91) Muafiyetin ikinci şartı; anlaşmanın tüketicilere ortaya çıkan objektif faydadan adil bir pay alma imkânı tanınması gereğidir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın muafiyet alabilmesi için, yukarıda değinilen malların dağıtımı veya hizmetlerin sunulmasından elde edilen iyileşmenin tüketiciye yansıtılması ve ortaya çıkan ekonomik fayda ile tüketicinin elde edeceği menfaat arasında makul bir denge olması gerekmektedir. Bu çerçevede; fiyatlar seviyesindeki düşüş, satış sonrası etkin hizmetler, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, malın arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar tüketicinin elde edeceği menfaat kapsamında değerlendirilebilmektedir.
- (92) Bildirim Formu ve ek açıklamalar kapsamında ilgili şarta ilişkin olarak aşağıdaki gerekçeler sunulmuştur:
- Endeks ile birlikte, sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerin güvenilir verilerden yararlanarak faaliyetlerini ve yatırımlarını etkin şekilde planlayabilecekleri, bu sayede teşebbüslerin tasarruf edecekleri ve gerçekleştirdikleri tasarrufu en nihayetinde sundukları ürün ve hizmetlerin fiyatlarına yansıtabilecekleri, bu doğrultuda tüketicilere daha kaliteli ve uygun fiyata ürün ve hizmet sunabilecekleri,
 - Müşterilerin araştırma maliyetlerinin bu endeks sayesinde azalacağı ve bu durumun tüketicilere uygulanacak nihai fiyatlara etki edeceği,
 - Endeks ile mevcut ürünlere, bunların özelliklerine ve geçmiş ortalama fiyatlarına ilişkin daha iyi bilgilendirme sağlanmasının, müşterilerin alımlarında bilinçli bir seçim yapmasına imkan tanıyacağı ve tedarikçiler arasında rekabetin artması sonucunu doğuracağı,
 - Teşebbüslerin, güvenilebilecekleri bir fiyat endeksinin bulunmaması durumunda, en büyük sağlayıcıların fiyat listelerini baz almak zorunda kalacakları

belirtilmiştir.

- (93) Bilindiği üzere, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin gerekçesinde, tüketiciye söz konusu yararın ne ölçüde yansıtılması gerektiği hususunda; *"Bu yararlı etkinin tüketiciye yansımayaarak, sadece firma karları olarak kalması halinde muafiyet uygulanamayacaktır. Ortaya çıkan yarardan tüketicinin adil bir pay alması suretiyle Rekabet Hukukunun sosyal yönü de ortaya çıkacaktır."* ifadelerine yer verilmektedir. Bu çerçevede, bildirim konu endeksin nihai tüketiciye ne derece fayda sağlayabileceğini ortaya koymak üzere oluklu mukavva üreticilerinin müşterileri konumundaki teşebbüslere ürünlerini paketlemek ve muhafaza etmek amacıyla kullandıkları oluklu mukavva kutuların maliyetinin toplam ürün maliyeti içerisindeki payı sorulmuş olup, aşağıdaki tabloda bu oranlar gösterilmektedir:

Tablo 7: Toplam Ürün Maliyeti İçerisinde Oluklu Mukavva Kutu Maliyetinin Payı

Teşebbüs Adı	Ürün	Oran (%)
(.....)	Gazlı ve Gazsız İçecek	(.....)
(.....)	Kişisel Bakım ve Gıda	(.....)
(.....)	Beyaz Et	(.....)
	Yumurta	(.....)
(.....)	Buzdolabı	(.....)
	Klima	(.....)
	Çamaşır Makinesi	(.....)
	Bulaşık Makinesi	(.....)
	Fırın	(.....)

- (94) Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere, farklı sektörlerde faaliyet gösteren müşterilerin oluklu mukavva kutu maliyetinin toplam ürün maliyeti içerisindeki payı %(.....) ile %(.....) oranında değişmektedir. Söz konusu maliyetlerin toplam ürün maliyetleri içinde oldukça küçük bir paya sahip olduğu dikkate alındığında; oluklu mukavva kutu fiyatlarında endekse (kağıt fiyatlarındaki artış/azalış) bağlı olarak yaşanacak değişimler doğrultusunda, müşterilerin nihai tüketicilere uygulayacağı ürün fiyatlarında önemli bir artış ya da azalış gerçekleşmeyeceği; dolayısıyla bildirim konu endeksin tüketicilere önemli bir etkisi olmayacağı değerlendirilmektedir.
- (95) Diğer yandan, bildirim kapsamında endeks sayesinde müşterilerin bilgi asimetrisinin giderilmesi ile müşterilerin yatırımlarını etkin şekilde planlayabilecekleri, bu sayede teşebbüslerin tasarruf edecekleri ve araştırma maliyetlerinin azalmasına bağlı olarak tüketicilere uygulanacak nihai fiyatların düşeceği iddia edilmişse de; kağıt fiyatlarına ilişkin olarak müşteriler tarafından halihazırda yapılan piyasa araştırmalarının, ürün fiyatlarına önemli bir etkisi olmadığı; dolayısıyla araştırma maliyetlerinde yaşanacak bir azalmanın ürün fiyatında bir düşüşe sebep olmayacağı dile getirilmelidir.
- (96) Bu çerçevede, nihai tüketicilerin bildirim konusu endeksten fayda sağlamalarının pek mümkün olmadığı; endeksin -iddia edildiğinin aksine- nihai tüketiciler açısından fiyat düşüşü yahut ürün kalitesinde artış gibi somut faydalar getirmeyeceği, bu yönüyle muafiyetin ikinci şartının sağlanmadığı değerlendirilmektedir.

c) İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (97) Muafiyetin üçüncü şartı, anlaşmanın veya kararın teşebbüslere ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırma imkânı tanımaması, bir başka deyişle sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile tüketicinin bundan yarar sağlamanın rekabetin ortadan kaldırılması sonucunda elde ediliyor olmamasıdır. Bu şartın amacı, rekabetin kısmen sınırlandırılmasına izin verilen piyasalardaki reel ve potansiyel rekabetin devamının teminidir. İlgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkıp kalkmadığı değerlendirilirken dikkate alınması gereken başlıca hususların ise; pazarda halihazırda giriş engellerinin olup olmadığı, hakim durumda olan bir teşebbüsün bulunup bulunmadığı, dikey anlaşmalar aracılığıyla giriş engeli yaratılıp yaratılmadığı, pazarın yapısı, tüketici tercihlerinin ne ölçüde kısıtlandığı şeklinde sıralanması mümkündür.

(98) Bildirim Formu ve ek açıklamalar kapsamında ilgili şarta ilişkin olarak aşağıdaki gerekçeler sunulmuştur:

- Endeks kapsamında, teşebbüslerin alım fiyatlarına ilişkin herhangi bir bilgiye yer verilmeyeceği,
- Endekse yalnızca fiyatlarda aylık bazda yaşanan değişimlerin yansıtılacağı,
- Endekste piyasada fiilen gerçekleşmiş fiyat verilerine yer verilmeyeceği,
- Endeks kapsamında yalnızca geçmiş döneme ait, kamuya açıklanmış kağıt fiyatlarındaki hareketlerin “toplulaştırılmış” ve “ortalama” bir veri halinde sunulmasının, rekabetçi endişe yaratmasının mümkün olmadığı,
- Endeks ile birlikte pazarda rekabetin ortadan kalkmasının söz konusu olmadığı

belirtilmiştir.

(99) Dosya kapsamında yapılan incelemelerden, gerek oluklu mukavva kağıtları pazarının gerekse de oluklu mukavva kutu pazarının halihazırda rekabetçi bir yapı sergilediği; her iki pazarda giriş engellerinin söz konusu olmadığı ve yoğunlaşma oranlarının düşük olduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, oluklu mukavva kağıdı pazarında faaliyet gösteren 37 teşebbüsün 24’ü kağıt üreticisi, 13’ü ise kağıt ithalatçısıdır. Diğer yandan, oluklu mukavva kutusu pazarında ise toplamda 82 adet teşebbüsün faaliyet gösterdiği ve bunların 31’inin OMÜD’e üye olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte her iki pazarın rekabetçi yapısının, bildirim konu endeks kapsamında gündeme gelen rekabetçi endişeleri bertaraf etmekte yeterli olmadığı değerlendirilmektedir.

(100) Dosya kapsamında elde edilen bilgiler ışığında, kağıt fiyatlarının çeşitli parametrelere bağlı olarak oldukça değişken bir seyir izlediği ve bu durumun da oluklu mukavva kutu fiyatlarının güncellenmesi zorunluluğunu beraberinde getirdiği anlaşılmıştır. Nitekim sektörde, fiyatlardaki değişkenlik sebebiyle kağıt sağlayıcıları ve oluklu mukavva kutu üreticilerinin uzun dönemli sözleşme yapmayı tercih etmedikleri, bunun yerine kağıt alımlarının aylık ihtiyaçlar doğrultusunda gerçekleştirildiği bilinmektedir. Tablo 5’den de görüldüğü üzere, 2013-2015 yıllarında *test liner*, *fluting* ve *kraft liner* kağıt türlerinde ortalama satış fiyatları genel olarak artış trendindedir. Bu durum ise, oluklu mukavva üreticilerinin maliyetlerinin artmasına sebep olmakta ve kutu fiyatlarında artış yönünde bir baskı oluşturabilmektedir. Bununla birlikte, OMÜD yetkilileri, kutu maliyetleri artmasına rağmen bu maliyetlerin fiyatlara yansıtılmasının pek mümkün olmadığını, sektörde faaliyet gösteren oluklu mukavva üreticilerinin karşısında güçlü alıcıların olduğunu, oluklu mukavva kutu alımlarının genellikle ihale yoluyla yapıldığını, dolayısıyla ihaleler kapsamında yaşanan rekabetin bir sonucu olarak oluklu mukavva kutu üreticilerinin oldukça düşük kâr marjlarıyla faaliyet göstermek zorunda kaldıklarını belirtmiştir.

- (101) Tam da bu noktada, endeksin hayata geçirilmesinin oluklu mukavva üreticileri açısından oldukça önem taşıdığı, zira endeksin artış yönünde seyir göstermesi halinde oluklu mukavva kutusu satışlarında ve/veya fiyat revizyonlarında kağıt fiyatındaki değişimlerin³⁷ oluklu mukavva kutusu fiyatlarına yansıtılacağı değerlendirilmektedir. Bu yönüyle, endeks kapsamında yayımlanacak olan geçmiş aya ilişkin kağıt fiyatı değişimlerinin oluklu mukavva pazarındaki fiyat oluşumunu etkileyebileceği; oluklu mukavva kutu fiyatlarının piyasa dengesi doğrultusunda değil, yayımlanan endekste ki kağıt fiyatları değişimleri doğrultusunda oluşabileceği dile getirilmelidir. Oluklu mukavva üreticilerinin maliyetlerinin yaklaşık %70'inin kağıt fiyatlarına tekabül ettiği dikkate alındığında, maliyet yapıları büyük oranda benzer olan üreticiler, endeks kapsamında oluşacak fiyat değişim oranları doğrultusunda fiyatlarını güncelleyecekler; dolayısıyla endeks fiyat artırım sinyali işlevi görebilecektir.
- (102) Diğer yandan, benzer bir işlev kağıt sağlayıcıları bakımından da gündeme gelebilecektir. Zira endekse dayanak teşkil eden fiyat listeleri gerçek anlamda kamuya açık veriler değildir. Bu doğrultuda, kağıt sağlayıcılarının fiyatlarının da endeks doğrultusunda oluşma riski ortaya çıkabilecek ve söz konusu rakipler arasında da rekabet etme güdüsü azalabilecektir. Bu noktada, fiyatların artış seyri göstermesi halinde endeksin, kağıt sağlayıcılarını destekler nitelikte bir fonksiyona sahip olacağı; bununla birlikte mukavva üreticilerinin maliyetlerini yakından ilgilendirmesi sebebiyle oluklu mukavva üreticileri aleyhine bir durum teşkil edebileceği değerlendirilmektedir.
- (103) Bildirim kapsamında, (.....) gibi kriterler dikkate alınarak kağıt sağlayıcılarının oluklu mukavva üreticilerine birtakım indirimler yaptığı; piyasada uygulanan fiyatların liste fiyatlarından genellikle daha düşük olduğu, dolayısıyla liste fiyatlarının azami fiyatlar olarak düşünülebileceği ifade edilmiştir. Söz konusu husus dikkate alındığında, endeks kapsamındaki fiyat değişimlerinden oluklu mukavva üreticilerinin, kendi müşterileri konumunda bulunan teşebbüslere göre daha az etkileneceği değerlendirilmektedir. Zira, kağıt sağlayıcıları ile oluklu mukavva üreticileri arasındaki ilişki gereği mukavva üreticilerine liste fiyatı üzerinden indirim yapılacak iken, oluklu mukavva üreticileri ile müşterileri arasındaki ilişki gereği fiyat revizyonu doğrudan liste fiyatlarındaki değişim esas alınarak yapılacaktır. Dolayısıyla liste fiyatlarındaki değişime bağlı olarak endeksin genel olarak artış seyrinde olması halinde, bu durumdan asıl zarar görecektir grup oluklu mukavva üreticilerinin müşterileridir. Nitekim aynı hususa ilişkin olarak, (.....) ve (.....)'nin endekse dair çekinceleri dikkat çekmektedir. Söz konusu teşebbüsler tarafından yapılan açıklamalarda, endeksin müşteriler üzerinde fiyat baskısı oluşturulabilmesi amacıyla kullanılabileceği, bu sebeple de endeksin müşterilerin pazarlık güçlerini olumsuz yönde etkilemesinin muhtemel olduğu dile getirilmiştir. Bu yönde, (.....)'nın halihazırdaki duruma ilişkin olarak, "(.....)" şeklindeki ifadelerinin göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

³⁷ Teşebbüslerden elde edilen bilgiler doğrultusunda, sektörde %5 ila %10 arasında gerçekleşen kağıt fiyatı değişikliklerinin, önemli fiyat değişiklikleri olarak nitelendirildiği anlaşılmıştır.

- (104) Diğer yandan değerlendirmede, endekse katılan firma sayısının önem taşıdığı düşünülmektedir. Bildirim kapsamında, sekiz kağıt üreticisi ve sekiz kağıt ithalatçısı olmak üzere toplam 16 teşebbüsün endeks kapsamında OMÜD'e fiyat listesi sunacağı ifade edilmiştir. Piyasada faaliyet gösteren toplam 37 kağıt sağlayıcısı olduğu dikkate alındığında, endeksin halihazırda kağıt piyasasının yalnızca bir kısmını yansıtacağı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, OMÜD yetkilileri Kurulun endeks uygulamasına bireysel muafiyet tanınması halinde endeks çalışmasına katılımın daha yüksek olacağını beklediklerini ifade etmiştir. Bu tip endekslerin çok geniş katılımı olması halinde bir gösterge niteliği taşıyacağı, geniş katılımın sağlanamadığı bir durumda belli sayıdaki kağıt sağlayıcısının endeks fiyatını belirlemede etkin olacağı, bu durumun ise rekabeti olumsuz yönde etkileme ihtimali olduğu değerlendirilmektedir.
- (105) Nitekim (.....) da, bu tür bir endeksin tüm çevrelere fayda sağlayabilmesi için Türkiye ölçeği ile bağlı kalınmaması gerektiğini, yurt dışı piyasalarla entegrasyonun sağlanmasının daha doğru olacağını belirtmiştir. Bildirim kapsamında örnek olarak sunulan RISI analizleri incelendiğinde, anılan analizlerin Avrupa ölçeğinde olduğu ve dolayısıyla çok geniş bir katılımı gerçekleştirildiği; verilerin bireyselleştirilmesinin ve coğrafi olarak alt pazarlara göre ayrıştırılmasının mümkün olmadığı görülmektedir. Bu yönüyle OMÜD tarafından uygulanması planlanan endeks için RISI analizlerinin sağlıklı bir örnek teşkil etmediği dile getirilmelidir.
- (106) Değerlendirmeyi etkileyecek bir diğer husus ise, endekse fiyat listesi sunacak kağıt sağlayıcılarının hangi teşebbüsler olduğudur. OMÜD tarafından gönderilen ek bilgilerde, OMÜD sempati üyelerinin (44 üye) oluklu mukavva sanayisi için makine ve teçhizat, kalıp ve klişe üreten kuruluşlar ile mümessillik ve danışmanlık hizmeti veren kuruluşları temsil eden kişilerden oluştuğu belirtilmiştir. Ancak dosya kapsamında yapılan incelemelerden, kağıt sağlayıcısı konumunda bulunan (.....) adet teşebbüsün sempati üyeleri arasında yer aldığı; bunların (.....)'inin ise endeks kapsamında OMÜD'e fiyat listesi sunacak kağıt sağlayıcıları olduğu anlaşılmıştır. Bu çerçevede, halihazırda OMÜD'e fiyat listesi sunacak 16 kağıt sağlayıcısının (.....)'inin OMÜD Sempati üyesi konumunda olması, endeksin objektifliği konusunda şüphelere yol açmakta ve rekabetçi endişeleri beraberinde getirmektedir.
- (107) Yukarıda yer alan açıklamalar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, endeks uygulamasının muafiyetin üçüncü koşulunu sağlamadığı değerlendirilmektedir.
- d) Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlandırılmaması*
- (108) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen bu son koşul gereği, tüketicilere yansıtılan ekonomik gelişme ve iyileştirmenin elde edilmesinde rekabeti daha az sınırlayan bir yöntem mevcut ise anlaşmaya muafiyet tanınamayacaktır. Bu şart altındaki değerlendirmelerde genel olarak, uygulamanın rekabeti kısıtlayıcı etkilerinin, elde edilecek faydaların sağlanması için zorunlu olup olmadığı dikkate alınmaktadır.

(109) Bildirim Formu ve ek açıklamalar kapsamında ilgili şarta ilişkin olarak aşağıdaki gerekçeler sunulmuştur:

- Endekste yalnızca fiyat artışlarının değil, aynı zamanda fiyat düşüşlerinin de yayımlanacak olması sebebiyle, sektörde alıcı ve satıcı konumunda bulunan teşebbüslerin pazarlık güçlerinin korunacağı,
- Oluklu mukavva üreticileri ile bunların müşterileri konumunda bulunan teşebbüsler arasındaki sözleşmelerin genellikle uzun süreli olarak akdedilmesi sebebiyle, kutu maliyetinden kağıda karşılık gelen kısmın kağıt fiyatları ile orantılı olarak güncellenmesi gerektiği, bunun için de RISI analizi gibi güvenilir bir veriye Türkiye’de de ihtiyaç duyulduğu ve yayımlanması planlanan endeksin yalnızca bu amaca hizmet edeceği,
- Endeks kapsamında bireyselleştirilmiş fiyat bilgilerinin teşebbüslerle hiçbir şekilde paylaşılmayacağı,
- Endeksin, sağlayıcıların liste fiyatları üzerinden oluşturulacağı ve piyasada uygulanan azami-asgari satış fiyatlarının üyeler ile paylaşılmasının söz konusu olmadığı,
- OMÜD üyelerince ortak alım yapılması ya da sağlayıcılar ile fiyatların müzakere edilmesi gibi bir durumun söz konusu olmadığı

ifade edilmiştir.

(110) Öncelikle, endeks kapsamında piyasada fiilen gerçekleşmiş fiyat verilerine yer verilmeyeceği, verilerin toplulaştırılmış halde ve azami-asgari fiyatları içermeyecek şekilde yayımlanacağı, endeksin bağımsız bir uzman (akademisyen) tarafından oluşturulacağı hususları rekabetçi endişeleri azaltmaktadır. Bununla birlikte, endeksin güncel (aylık) verileri içermesi, bilgi değişiminin sıklıkla (aylık bazda) yapılacak olması ve en önemlisi de endeks kapsamında paylaşılacak bilginin gerçek anlamda kamuya açık olmaması nedeniyle, rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlandırılacağı değerlendirilmektedir. Öte yandan, endekse dayanak oluşturacak liste fiyatlarının doğrudan OMÜD tarafından temin edildikten sonra ilgili bağımsız uzmana iletilmesinin planlandığı bilinmektedir. Endekse dayanak teşkil edecek verilerin derlenmesi aşamasında OMÜD’ün aktif bir rol alması, rekabetçi endişelerin oluşmasına mahal verebilecek niteliktedir. Her ne kadar bildirim yapıldıktan yaklaşık dört ay sonra, Kurum nezdinde oluşabilecek her türlü endişe ve şüphenin kaldırılmasına yönelik olarak, söz konusu fiyat listelerinin doğrudan bağımsız uzmana iletilmesi seçeneğine OMÜD tarafından sıcak bakıldığı ifade edilmişse de, endeks kapsamında yukarıda bahsi geçen rekabetçi endişeler varlığını halen koruduğundan, endeks uygulaması ile rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlandırılacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

(111) Diğer yandan, kağıt sağlayıcılarının endeksteki ağırlıklarının anlaşılabilmesi adına, anılan teşebbüslerden geçmiş yıla ilişkin üretim kapasitelerinin ve satış miktarlarının (buldukları aralık belirtilmek suretiyle) OMÜD tarafından doğrudan talep edileceği ve OMÜD’ün de bu bilgileri bağımsız uzmana sunacağı dikkate alındığında, bu tür hassas verilerin OMÜD tarafından toplanacak olması, rekabetçi endişeleri beraberinde getirmektedir. Nitekim söz konusu verilerin OMÜD bünyesinde toplanması halinde, kağıt sağlayıcıları bazında arz miktarının belirlenmesi ve dolayısıyla arz piyasasının şeffaflaşması ihtimalinin gündeme gelebileceği değerlendirilmektedir.

- (112) Her ne kadar bildirim kapsamında, yalnızca endeksin uygulamaya konulmasından önce ve bir kereye mahsus olarak üretim kapasitelerine ve satış miktarlarına ilişkin verilerin teşebbüslerden talep edileceği, piyasada ciddi bir değişiklik olmadıkça bu bilgilerin yeniden talep edilmeyeceği belirtilmişse de; piyasaya giriş ve çıkışların olabileceği veya kağıt sağlayıcılarının bir kısmının kapasite artırımına gidebileceği hususları dikkate alındığında, pazar paylarının her an değişkenlik gösterebileceği, bu nedenle kağıt sağlayıcılarından geçmiş yıla ilişkin olarak ticari sır niteliğindeki söz konusu verilerin yeniden talep edilebileceği, bu durumda söz konusu taleplerin ne sıklıkla gerçekleştirileceği hususunda birtakım belirsizliklerin olduğu dile getirilmelidir.
- (113) Tüm bu hususlar birlikte gözetildiğinde, endeks ve benzeri uygulamaların sektördeki rekabeti, amaçlanan faydaların elde edilmesi için gerekli olandan daha fazla sınırlandıracağı; dolayısıyla muafiyetin son şartının sağlanmadığı görülmektedir.
- (114) Bireysel muafiyet koşullarına ilişkin olarak yukarıda yer alan açıklamalar ışığında, bildirim kapsamında sunulan gerekçelerin somut bir şekilde temellendirilemediği ve bildirim konu endeks uygulamasının bireysel muafiyet şartlarını bir bütün olarak taşımadığı sonucuna ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (115) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;
1. Oluklu Mukavva Sanayicileri Derneği'nin, üyelerine aylık olarak kağıt fiyatları endeksi sağlaması uygulamasına 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, OYBİRLİĞİ ile
 2. Söz konusu uygulamaya aynı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınamayacağına OYÇOKLUĞU ile
- karar verilmiştir.

KARŞI OY GEREKÇESİ

(16.03.2016 tarihli ve 16-10/162-72 sayılı Kurul Kararı)

Kurulun 16.03.2016 tarih ve 16-10 sayılı toplantısında görüşülen Oluklu Mukavva Sanayicileri Derneği'nin, üyelerine aylık olarak kâğıt fiyatları endeksi sağlaması uygulamasına menfi tespit/muafiyet tanınması talebine yönelik olarak hazırlanan rapora ve incelenen dosya kapsamına göre Oluklu Mukavva Sanayicileri Derneği'nin üyelerine aylık olarak kâğıt fiyatları sağlaması uygulamasına 4054 Kanun'un 8. ve 5. maddeleri gereğince menfi tespit belgesi verilemeyeceğine ve anılan uygulamaya bireysel muafiyet tanınamayacağına ilişkin Kurul kararına,

- Oluklu mukavva kâğıt ve oluklu mukavva kutu sektörlerinin olabildiğince rekabetçi olması,
Oluklu mukavva kâğıt üreticileri sayısının 40'lar, oluklu mukavva kâğıt kutu üreticilerinin sayısının 80'ler civarında bulunması her iki sektörün de olabildiğince rekabetçi olduğunu ortaya koyduğu,
- Aynı rekabetçi yapının oluklu mukavva kutu teşebbüslerinin fiyatlarında da görüldüğü, anılan sektörlerdeki teşebbüslerin ürettikleri ürünler bazında homojen ürün yapısının bulunmadığı, ürünlerin fiyat ve kalite bakımından farklılık gösterdiği,
- Anılan sektörlerin mevcut nitelikleri itibariyle uluslararası bir özellik arz ettiği, teşebbüslerin ülke içi fiyatlarını belirlerken dünya ve Avrupa fiyatlarını yakından takip ettikleri, üstelik bu takibi bu oluklu mukavva üreticilerinin ya da daha geniş bir anlamda orman ürünleri alanında endeks oluşturan RISI ekonomik göstergelerine göre yaptıkları, RISI endekslerinin Avrupa Birliği Komisyonu tarafından da referans olarak alındığı, RISI'nin sadece gerçekleşen fiyatları değil, talep kapasite ve üretim verilerini de paylaştığı, üstelik anılan uygulamanın Avrupa'nın önemli bir bölümünü kapsayacak şekilde ve yaklaşık 20 yıldır sürdürüldüğü,
- Diğer taraftan Kurul'un Petrol Sanayi Derneği (PETDER) ile ilgili olarak aldığı 22.09.2011 tarihli ve 11-48/1215-428 Sayılı kararı ile ve Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD) ile ilgili olarak aldığı 15.04.2004 tarihli ve 04-26/287-65 Sayılı ve ayrıca 09.09.2009 tarihli ve 09-41/998-255 Sayılı kararları ile Kurul' un adı geçen teşebbüs birliklerine bu birliklere bağlı teşebbüslerin fiyatları ile bir takım diğer verilerinin toplanarak üyelerine dağıtılmasına muafiyet verdiği,

hususları gözetilerek benzer şekilde rekabetçi bir yapı taşıyan çok sayıda teşebbüsün bulunduğu, ürünlerin homojen olmadığı ve uluslararası nitelik taşıyan özelliklere sahip Oluklu Mukavva Sanayi Derneği'nin menfi tespit/muafiyet talebine sağlayıcı üretici, müşteri ve tüketici için şeffaf bir piyasa oluşumu ve bu piyasada daha rekabetçi bir yapı oluşturulabilmesi bakımından Avrupa Komisyonu'nca referans alınan RISI endeksi ve Kurul'ca alınan PETDER ve ODD kararları çerçevesinde muafiyet verilebileceği görüşü ile karşıyım.

Fevzi ÖZKAN
Kurul Üyesi

16-10/162-72

Doç. Dr. Tahir SARAÇ'ın 16.03.2016 tarih ve 16-10/162-72 sayılı Kararın Toplantı Tutanağında Yer Alan Karşı Oy Gerekçesi

Doç. Dr. Tahir SARAÇ, 16.03.2016 tarih ve 16-10/162-72 sayılı Kurul kararının alındığı 16-10 sayılı Kurul toplantısına katılmış ve kısa karar tutanağını imzalamış olmakla birlikte, kararın gerekçeli metni imzası olmaksızın tekemmül ettirilmiştir. Söz konusu karara ilişkin kısa karar tutanağında Doç. Dr. Tahir SARAÇ karşı oy gerekçesini;

“Bireysel muafiyet tanınabileceği görüşüyle çoğunluğa katılmıyoruz.”
şeklinde ifade etmiş ve imzalamıştır.